

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala universitet

Sociologiska institutionen

Sociologi med inriktning mot arbetsliv, organisation och personal C

Kandidatuppsats HT 2016, 15 hp

Privatpersonen och journalisten

– En kvalitativ studie av roller och gränser i sociala medier

Författare: Glenn Johansson och Sofia Maier

Handledare: Daniel Normark

Sammanfattning

Den digitala utvecklingen har medfört ett ökat deltagande i sociala medier. Journalistkåren befinner sig i en synnerligen speciell situation då det nya landskapet mer eller mindre kräver en ökad närvaro och delaktighet i sociala medier för att följa samhällets strömningar. För många journalister har detta inneburit att personliga konton i sociala medier inte enbart används för att upprätthålla personliga nätverk utan även för att utföra journalistiskt arbete. Syftet med denna studie är att undersöka hur journalister uppfattar sina privatpersonliga och yrkesrelaterade roller i personliga konton i sociala medier. Genom att förena de teoretiska ramverken för Goffmans dramaturgiska perspektiv och Nippert-Engs home/work boundary theory har studien bidragit till en ökad förståelse för hur rollerna uppfattas och förhåller sig till varandra. Det empiriska materialet baseras på nio intervjuer med journalister i Sverige. Resultaten visar på att rollerna i sociala medier innefattar karaktäristiska särdrag som inte nödvändigtvis är förenliga med varandra. Den privatpersonliga rollen framställs som informell och relativt bunden till sociala situationer där aktören kan framträda inför en känd publik. Den journalistiska rollen har samtidigt framhävts som offentlig med en önskan att nå ut till en bred publik, där yrkesspecifika rollförväntningar för trovärdighet och objektivitet har visat medföra en framtoning som präglas av varsamhet med att delge personlig information. Resultaten indikerar vidare att informanternas förhållande till sociala medier förefaller komplext då gränserna mellan den privatpersonliga och den journalistiska rollen inte är definitiva utan definieras av aktörerna själva.

Nyckelord: *Roller, Gränser, Sociala medier*

Förord

Vi vill inledningsvis rikta ett stort tack till alla de personer som väglett och stöttat oss i arbetet med denna uppsats, i synnerhet vår handledare Daniel Normark vid Uppsala universitet som generöst delat med sig av sin kunskap och expertis inom sociologi och uppsatsskrivande samt de kurskamrater som vid flertalet handledningstillfällen bidragit med värdefulla kommentarer. Vidare vill vi ödmjukt tacka samtliga informanter som tagit sig tid att medverka i studien och öppet dela med sig av sina erfarenheter, Ert deltagande har varit ovärderligt. Utan Er hjälp hade denna studie inte blivit av.

Tack!

Glenn Johansson

Sofia Maier

Uppsala, januari 2017

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problemformulering.....	7
1.3 Syfte och frågeställningar	8
1.4 Definitioner.....	8
1.5 Disposition.....	9
2. Teori	9
2.1 Erving Goffman och det dramaturgiska perspektivet.....	9
2.1.1 Aktör och publik	10
2.1.2 Framträdande och roller	11
2.2 Christena Nippert-Eng och work/ life boundary theory	13
2.2.1 Integrering.....	14
2.2.2 Segmentering	15
2.3 Summering av teoretiskt ramverk.....	15
3. Tidigare forskning	16
3.1 Goffman i en digital kontext.....	16
3.2 Tidigare forskning inom boundary theory	19
3.3 Journalister i sociala medier	21
3.4 Summering av tidigare forskning	22
4. Metod	23
4.1 Metodologisk ansats	23
4.2 Material.....	24
4.2.1 Förstudie	25
4.2.2 Urval och avgränsningar	26
4.2.3 Förberedelser inför insamling av material	27
4.2.4 Insamling av material.....	28
4.3 Analys och kodning	30
4.4 Validitet och reliabilitet	31
4.5 Etiska överväganden.....	32
4.6 Fältbeskrivning av Facebook och Twitter	33
5. Resultat och analys	34
5.1 Presentation av informanterna	35
5.2 Sociala medier och den privatpersonliga rollen	35
5.2.1 Framträdanden inför publik	35
5.2.2 Framträdanden i främre och bakre regioner.....	37

5.3 Sociala medier och den journalistiska rollen	40
5.3.1 Publik för att nå ut.....	41
5.3.2 Förväntningar på journalistrollen.....	42
5.4 Upplevelser av gränser mellan roller i sociala medier	45
5.4.1 Integrering av roller	45
5.4.2 Segmentering av roller	49
6. Diskussion	51
6.1 Summering av resultat i relation till syfte och frågeställning.....	51
6.2 Diskussion av resultat i relation till tidigare forskning.....	53
6.2.1 Den privatpersonliga rollen.....	54
6.2.2 Den journalistiska rollen	55
6.2.3 Upplevda gränser	56
6.3 Slutsats och förslag till vidare forskning	58
7. Källförteckning.....	59
8. Bilagor.....	63
8.1 Bilaga 1 - Intervjuguide	63
8.2 Bilaga 2 - Missivbrev	65
8.3 Bilaga 3 - Kodningsschema.....	66

1. Inledning

I det inledande kapitlet introduceras en bakgrund till studiens övergripande ämne.

Bakgrunden följs av en problemformulering med tillhörande syfte samt de frågeställningar undersökningen syftar till att besvara. I inledningen presenteras även definitioner av centrala begrepp för att slutligen landa i uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

Waggoner ... advocates that the term ‘real world’ should be replaced by that of ‘non virtual’, stating that ‘virtual identities, created and maintained by users’ non-virtual identities, may be just as “real” to users as their non-virtual identities’. Individuals, then, may not perceive their online identities being distanced from reality. (Bullingham och Vasconcelos 2013, s. 102)

Samtidens digitala landskap erbjuder möjligheter och dimensioner som sträcker sig vida förbi det vi traditionellt refererat till som den “riktiga världen”. Vad som är “riktigt” idag kan inte differentieras från det som sker online. I en värld där uppkoppling är att betrakta som ett essentiellt behov snarare än arbets- eller hobbyverktyg finns det anledning att titta närmre på hur människor i den virtuella världen uppfattar sina roller online, och mer specifikt i sociala medier¹. Internetstiftelsen i Sverige (2016, s. 4-6) publicerade i oktober 2016 rapporten *Svenskarna och sociala medier 2016* som påvisar att hela 77 procent av internetanvändarna i Sverige använder sociala nätverk och att den dagliga användningen, som uppgår till 58 procent, fortsätter öka i omfattning. Det är således möjligt att konstatera att användningen av sociala nätverk utgör en stor del av svenskarnas vardag.

I samband med den omnämnda digitaliseringen och sociala mediers framfart har det väckts en debatt om balansen mellan privat- och arbetsliv i sociala medier. Ett bidrag till denna diskussion återfinns i Siegerts (2015) avhandling om hur den tekniska utvecklingen kommit att utmana det redan komplicerade förhållandet mellan privat- och arbetsliv genom att flytta gränserna online då social teknologi används för såväl personliga som yrkesrelaterade ändamål. Avhandlingen lyfter även de ständiga förhandlingar som krävs i och med att vi blandar olika områden av livet oberoende av tid och rum. Journalister² kan i synnerhet tänkas vara speciellt utsatta av denna utveckling då sociala medier idag utgör en naturlig och

---

¹ Se definition under avsnitt 1.4 Definitioner.

² Se definition under avsnitt 1.4 Definitioner.

integrerad del av det journalistiska arbetet. Som framgår av Göteborg universitets Journalistpanel (2014) använder 73 procent av svenska journalister sociala medier i det dagliga arbetet, samtidigt som siffran för privat bruk uppgår till 79 procent. Bland journalister upplevs sociala medier speciellt användbart för att bygga personligt varumärke, stärka redaktionella varumärken, genomföra nyhetsbevakning och research samt som verktyg för att hitta intervjupersoner etc. Två av de mest välanvända sociala medierna bland journalister är Facebook och Twitter, vilka också framställs som bland de mest välanvända hos svenskar överlag (Internetstiftelsen i Sverige, 2016, s. 6; Journalistpanelen, 2014).

Expressens chefredaktör Thomas Mattsson uppmärksammar i ett blogginlägg att användningen av sociala medier bland journalister medför kontinuerliga övervägningar för såväl uppdragsgivare som journalister. Enligt Mattsson är det bra för tidningen om medarbetare är aktiva med personliga konton³ i sociala medier förutsatt att detta sker på rätt sätt, exempelvis i enlighet med verksamhetens policys. Samtidigt poängteras att journalister bör tänka till både en och två gånger gällande vad som görs i sociala medier på fritiden (Expressen, 2012).

1.2 Problemformulering

Den digitala utvecklingen medför ständiga krav på förändring. Journalistkåren befinner sig i en synnerligen prekär situation då det nya landskapet mer eller mindre kräver en ökad närvaro och delaktighet i sociala medier för att följa samhällets strömningar. I kölvattnet av denna utveckling har många journalister kommit att använda personliga konton i utövandet av sin journalistiska yrkesroll och således kommit att utmana balansen mellan privatliv och arbetsliv. Journalister måste förhålla sig till en verklighet där den privatpersonliga⁴ och journalistiska rollen nu blandas i personliga konton och där de själva måste sätta gränserna för sitt användande. Med utgångspunkt i dessa resonemang ser vi att journalister i Sverige står inför svåra utmaningar vad gäller förhållningssätt till sociala medier och finner det intressant att studera företeelsen genom journalisters egna, subjektiva erfarenheter.

---

³ Se definition under avsnitt 1.4 Definitioner.

⁴ Se definition under avsnitt 1.4 Definitioner.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att skapa en djupgående insikt i hur enskilda journalister upplever sociala medier. Med utgångspunkt i journalisters användande av personliga konton syftar vi till att undersöka hur privatpersonliga och yrkesrelaterade roller uppfattas i samband med deltagande i sociala medier. Genom ett ödmjukt men ambitiöst försök att förena de teoretiska ramverken för Goffmans dramaturgiska perspektiv och Nippert-Engs home/work boundary theory, vill vi bidra till en ökad förståelse av hur rollerna uppfattas förhålla sig till varandra. Med utgångspunkt i redovisad bakgrund och problemformulering samt presenterat syfte har vi formulerat följande forskningsfrågor: *Hur uppfattar journalister privatpersonliga respektive yrkesrelaterade roller i sociala medier? Hur upplevs gränserna mellan dessa roller?*

1.4 Definitioner

Nedan presenteras definitioner och förklaringar av begreppen *sociala medier*, *journalist*, *privatpersonlig/yrkesrelaterad* och *personliga konton* för att begripliggöra dessa i kontexten för aktuell undersökning.

- Vid användning av benämningen *journalist* syftar denna studie till "... en person som yrkesmässigt framställer eller förbereder redaktionellt material för publicering..." (Nationalencyklopedin, 2016). Då det i Sverige inte finns några formella krav på vem som får titulera sig journalist kompletterar vi avgränsningen med att journalisterna innehar anställningar inom journalistik.
- Begreppen *sociala medier* och *sociala nätverk* används synonymt. Definitionen hämtas från Flynn (2012, s. 332) och avser en kategori av internetbaserade källor, som underlättar användardeltagande och grundas på användargenererat innehåll. De sociala medier som undersöks i denna studie är Facebook och Twitter⁵ med motivering att de är bland de mest välanvända i Sverige⁶.
- Begreppen *privatpersonlig* och *yrkesrelaterad* definieras konceptuellt utifrån varandra. Distinktionen för vad som utgör privatpersonligt respektive yrkesrelaterat baseras på en traditionell uppdelning mellan fritid och arbetsliv.

---

⁵ Se avsnitt 4.6 *Fältbeskrivning av Facebook och Twitter*.

⁶ Se avsnitt 1.1 *Bakgrund*

- Med begreppet *personliga konton* syftar studien till konton i sociala medier där en individs namn och egenvald foto presenteras på profilen. Innehållet och de aktiviteter som utförs i kontot kontrolleras av den individ som registrerat kontot. De journalister som utgör studiens informanter har alla personliga konton i både Facebook och Twitter.

1.5 Disposition

Efter inledningen följer en redogörelse av studiens två teoretiska ramverk, Goffmans (1959) dramaturgiska perspektiv och Nippert-Engs (1996) teoretisering av boundary theory. I nästkommande kapitel presenteras tidigare forskning relevant för studien inom områden för självpresentation online, boundary theory samt journalister och sociala medier. Därefter följer studiens metodologiska övervägningar där det redogörs för tillvägagångssätt i samband med insamling och bearbetning av studiens empiriska material. Vidare följer studiens resultat, redovisat med utvalda citat från intervjuer, vilka analyseras med utgångspunkt i det teoretiska ramverket. Slutligen förs en diskussion kring resultaten i relation till studiens syfte och frågeställningar samt koppling till tidigare forskning. Avslutningsvis presenteras en slutsats utav studiens resultat samt förslag till vidare forskning.

2. Teori

I detta kapitel redovisas de teoretiska resonemang och tillhörande begrepp som kommer användas som utgångspunkt för analys studiens empiriska material. Inledningsvis presenteras valda delar ur Erving Goffmans teoribildning från boken *Jaget och maskerna* (1959) med fokus på det dramaturgiska perspektivet. Därefter följer en redogörelse av valda delar ur Christena Nippert-Engs bidrag till boundary theory genom verket *Home and Work: Negotiating Boundaries through Everyday Life* (1996) där begreppen integrering och segmentering ges särskilt utrymme. Slutligen sammanfattas kapitlet och diskuteras i relation till studiens syfte och frågeställningar.

2.1 Erving Goffman och det dramaturgiska perspektivet

Inledningsvis presenteras den del av studiens teoretiska ramverk som har utgångspunkt i Goffman. Valet av teoribildning från verket *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik* motiveras med att Goffman, utifrån en sociologisk ansats, erbjuder verktyg för att

förklara sociala situationer, och där teaterframträdandet fungerar som metafor för det dramaturgiska perspektivet. Detta kommer från hans beskrivning av socialt liv som roller i situationsbaserade inramningar, som liknas vid en teaters scen och kuliss. Goffman (1959, s. 9) förklarar hur en aktör kan komma att påverka den uppfattning observatörer bildar då aktören agerar. I följande redogörelse återfinns flera viktiga begrepp ur Goffmans teori för att förstå de underliggande teoretiska resonemangen, vilka sedan kommer användas för att begripliggöra hur informanterna uppfattar sina roller med utgångspunkt i studiens empiriska material.

2.1.1 Aktör och publik

I Goffmans (1959, s. 25) teori återfinns resonemang om individers gestaltning av roller inför den observerande omgivningen som *publik* och om hur en individ förutsätter att observatörerna tar sina intryck av interaktionen på allvar. Interaktion mellan aktörer och publik är således ett skådespel där alla individer är såväl aktörer som observatörer och där individer har ömsesidigt inflytande på varandra genom möten (Goffman, 1959, s. 23). I interaktion kan aktören påverka andras beteende efter egna motiv genom kontroll av publikens reaktionsbetingade behandling av aktören (Goffman, 1959, s. 13). Detta sker enligt Goffman (1959, s. 11) till viss del i den omedelbara närvaron individerna delar, men avgörande information kan även komma att återfinnas bortom tid och plats för interaktionen eller ligga dolda inom den. Det aktören verkligen avser med sitt framträdande kan samtidigt endast fastställas indirekt, i publikens observation av symboler eller signaler hos denna (Goffman, 1959, s. 11). Med detta resonemang ser vi kopplingar till hur Goffman kan komma att användas till att analysera annat än traditionell interaktion och således relateras till vår undersökning av roller i ett digitalt landskap. Detta då även interaktion i sociala medier baseras på ett ömsesidigt inflytande mellan aktör och publik, exempelvis genom den respons aktören får i form av kommentarer och gilla-markeringar på inlägg i sociala medier.

Viktiga beståndsdelar i en aktörs interaktion med publiken återfinns i den distinktion Goffman (1959, s. 12-14) gör mellan att *sända ut* och *överföra* uttryck. Det förstnämnda avser primärt uttryck som sänds ut avsiktligt och innefattar verbala symboler. Att överföra uttryck kan göras avsiktligt eller oavsiktligt och inkluderar aktiviteter som andra "... kan betrakta som symptomatiska för den agerande individen...", vilket i synnerhet avser icke-verbal kommunikation som exempelvis ansiktsuttryck eller tonläge (Goffman, 1959, s. 12). Även om Goffman i första hand förklarar situationsbunden interaktion kommer begreppen till nytta för

oss genom att förlängas in i den digitala världen och sociala medier. Att sända ut uttryck görs då inte enbart genom verbala symboler utan även genom teckenutrustning som finns tillgänglig i dessa medier, då främst text, bild, ljud och video. De uttryck som överförs återfinns enligt samma tanke i de för aktören symptomatiska aktiviteter som åskådliggörs i samband med interaktion som ansiktsuttryck på en publicerad bild eller en individuell skrivstil kopplad till en tweet.

2.1.2 Framträdande och roller

I samband med en interaktion, att sända ut och överföra uttryck, utför aktören ett *framträdande* som påverkar andra aktörer i publiken. Att framträda i enlighet med en social roll innebär att realisera de handlingsmönster av rättigheter och skyldigheter som är kopplade till en given status. Det är inte ovanligt att en sådan roll och en aktörs egentliga jag betraktas som tämligen identiska av publiken (Goffman, 1959, s. 9). Genom att skildra aktörers framträdanden som en roll belyser Goffman (1959, s. 218-219) dock en distinktion mellan en individs "jag" och den roll hen framställer för publiken. Rollen betraktas som en produkt av den sociala kontext i vilken den utspelas och inte som en härstamning från den agerande individens natur. I enlighet med studiens syfte är det centralt att betrakta informanternas roller i sociala medier som produkter av den interaktion som uppstår i digitala nätverk.

I grunden av Goffmans teori återfinns tanken att en aktör i sociala situationer ständigt spelar en roll och att gestaltningen av denna roll bärs upp av en *mask*. Masken representerar den uppfattning aktören bildat om sig själv och strävar efter att leva upp till i sin roll (Goffman, 1959, s. 11-12). Den individen egentligen vill vara har hen möjlighet att vara genom att välja att använda en viss mask. Aktörens egen uppfattning av sin roll blir således del av en personlighet som blir kännetecknande för hur publiken uppfattar aktören. För att förklara det sociala samspelet genom teaterframträdandets metafor gör Goffman vidare en distinktion mellan vad som sker på scen respektive bakom kulisserna, vilket även refereras till som *främre* och *bakre regioner*. Goffman (1959, s. 129) förtydligar förhållandet genom att beskriva det som att "... de agerande framträder i de främre och bakre regionerna, publiken uppträder bara i den främre regionen och de utomstående är utestängda från båda regionerna". En region definieras vidare som "... vilket ställe som helst som till en viss grad är avgränsat av perceptions- eller varseblivningsbarriärer" (Goffman, 1959, s. 97). De olika regionerna, där aktörers aktiviteter utspelas, medför således varierande förutsättningar för varseblivning och deltagande. Den bakre regionen, som kan liknas vid en kuliss, är en plats där aktören drar sig

tillbaka och utför aktiviteter som lämpligast utförs i avskildhet och som därför skärmas av från publiken (Goffman, 1959, s. 101-103). I den bakre regionen kommer även undertryckta beteenden, relaterade till det främre uppträdandet, fram som en följd av avskildheten. Skiljeväggarna mellan en bakre och främre region kan vara av såväl imaginär som fysisk karaktär och kan i sociala medier liknas med inloggningsfunktioner till personliga konton.

Den främre regionen avser däremot en plats där framträdanden äger rum och där aktörens aktiviteter och interagerande sker under observation från andra, en publik (Goffman, 1959, s. 97). En central del av framträdanden i en främre region utgörs av vad Goffman (1959, s. 28) benämner *fasad* och avser en individs allmänna och regelbundna beteenden såsom de uppfattas av publiken för att definiera situationen. Den personliga fasaden representerar således den expressiva utrustning som, avsiktligt eller oavsiktligt, används under ett framträdande och utgörs av karaktäristiska inslag som identifieras med aktören i sig, oberoende av plats, såsom kön, ålder, talmönster, gester och dylikt (Goffman, 1959, s. 28-30). Goffman (1959, s. 33) redogör även för att etablerade sociala roller ofta har en speciell fasad som tidigare upprättats för rollen och att fasader snarare väljs än skapas. Med detta följer avväganden om lämpliga sociala fasader för olika situationer. Exempelvis kan en journalist välja en viss fasad, förenlig med förväntningar som förknippas med journalistrollen, i samband med publicering av en text för att stärka trovärdigheten inför publiken.

En viktig aspekt i relationen mellan främre och bakre regioner är dess kontextbundenhet. En region kan i ett visst sammanhang fungera som en främre region men i ett annat som en bakre. Goffman (1959, s. 112) exemplifierar detta genom att beskriva hur en direktörs privata kontor fungerar som en främre region för att uttrycka status inom organisationen men samtidigt är den plats där direktören har möjlighet att klä ner sig och uppträda på ett mer informellt sätt. Samtidigt kan regionerna förhandlas om genom att utomstående inkräktar på ett visst framträdande. Aktören vill nämligen ge intryck av, eller undvika att motsäga intrycket av, att den roll hen spelar för tillfället är den viktigaste, något som äventyras då en icke-tilltänkt publik tar del av framträdandet (Goffman, 1959, s. 120-121). Goffman beskriver vidare att framgång i framträdande grundas i att aktören har kontroll över den projicerade rollen i den främre regionen. Misslyckas aktörens upprätthållande av kontroll över sin roll, faller den dramaturgiska framställningen (Goffman, 1959, s. 122). Aktörer åtar sig fördelaktigen roller förenliga med den publik som tar del av ett framträdande då en utomstående riskerar att förstöra hela framträdandet. En betydande del av Goffmans distinktion mellan främre och

bakre regioner har av denna anledning att göra med behörighet till de olika regionerna och vikten av att hålla publikerna separerade från varandra eller att framträda inför olika publikers successivt i samma region (Goffman, 1959, s. 123).

Skiljelinjer mellan de två regionerna manifesteras på flera håll, dels på arbetsplatsen och dels i förhållande till den privatpersonliga sfären och familjelivet (Goffman, 1959, s. 108-10). I *Jaget och maskerna* ges flertalet exempel från arbetslivet, vilka utgör relevanta kopplingar till det denna studie avser undersöka. Ett exempel Goffman (1959, s. 107) tar från arbetslivet avser arbetsförhållanden för anställda inom media. De främre regionerna syftar då till de platser där det finns mikrofoner och kameror medan bakre regioner motsvarar de platser där förberedande av material, research och övrigt arbete bedrivs (Goffman, 1959, s. 107).

Karaktären av vissa arbeten kan således präglas av en scenteknisk ovisshet och otydliga gränser där en risk kan finnas i att en strömbrytare kan råkat slås på och att privata samtal, inte tilltänkta för offentligheten, når ut till en okänd publik (Goffman, 1959, s. 107). En liknande scenteknisk ovisshet kan komma att prägla journalisters digitala närvaro i sociala medier då skiljelinjer och gränser även där är hårfina gällande vad som är privatpersonligt respektive yrkesrelaterat. Att närvara som både privatperson och journalist i personliga konton i sociala medier ställer höga krav på uppmärksamhet om vad som publiceras samt inför vilken publik. Sedan tidigare väletablerade fasader, upprätthållna av förväntningar, kan underlätta framträdanden inom yrket. Genom gemensamt beteende bland yrkesutövande som agerar i linje med yrkesrelaterade förväntningar kan yrkesspecifika fasader komma i uttryck i den främre regionen (Goffman, 1959, s. 33). Genom kollektivt agerande stärks då de yrkesrelaterade förväntningarna kopplade till ett visst yrke. I relation till den inledningsvis beskrivna situation journalister befinner sig i, då de i personliga sociala medie-konton upprätthåller två olika roller, kan vi härmed se paralleller till de otydliga gränser vi återfinner i Goffmans verk om regionernas olika omständigheter.

2.2 Christena Nippert-Eng och work/ life boundary theory

I följande avsnitt presenteras *work/life boundary theory* med utgångspunkt i Nippert-Engs bok *Home and Work: Negotiating Boundaries through Everyday Life* (1996). Teoribildningen kring boundary theory utgörs inte av något enhetligt teoretiskt fält med ursprung i en enskild källa utan har etablerats genom kompletterande bidrag över tid. Namnet work/life boundary theory syftar till en uppdelning mellan två sfärer Nippert-Eng benämner *hem* respektive

arbete. Hem och arbete har kommit att representera två skilda sfärer, centrala för aktuell studies frågeställningar, och kommer fortsättningsvis vara synonyma med det vi i denna uppsats benämner som privatpersonligt och yrkesrelaterat.

Nippert-Eng utgår från ett sociologiskt perspektiv i sin teoretisering av boundary theory och ger en förklaring av hur gränser mellan sfärerna hem och arbete integreras, segmenteras och förhandlas. Begreppen hem och arbete är enligt Nippert-Eng (1996, s. 4) ouplösliga då de konceptuellt definieras med och av varandra, innebärande att utforskning av det ena begreppet även berör det andra. De två sfärernas innehåll skiljer sig åt i form av objekt, personer, aktiviteter etc. som delar upp en aktörs "jag". Genom distinktionen mellan hem och arbete upplever aktören sfärspecifika föreställningar som skapar en känsla av vem hen är i respektive sfär och vilken roll detta innebär. Uppdelningen av sfärer är inte en isolerad mental process utan skapas i samspel med den fysiska omvärlden, resulterande i att en aktör tänker och agerar på särskilda sätt beroende på vilka sfärspecifika associationer som görs till miljön och dess innehåll såsom publik, objekt och aktiviteter. I förlängningen medför uppdelning även att delar från en sfär kan hota den bild aktören har av sin roll i den andra sfären (Nippert-Eng, 1996, s. 34-35). Nippert-Eng (1996, s. 5) betraktar sfärerna för hem och arbete i ett kontinuum där förhållandet ses ur en skala av *integrering* och *segmentering*. Hög integrering innebär att det inte finns någon distinktion mellan rollerna för arbete och privatliv utan individen har här samma inställning, tankar, beteenden och känslor oavsett arbetsrelaterad eller privatpersonlig tid eller plats. Hög segmentering, i andra änden av kontinuumet, innebär däremot en strikt uppdelning mellan roller. Som framgår av de två kommande avsnitten är det genom vardagliga val och praktiker som en aktör förhandlar mellan integrering och/eller segmentering av sfärer och roller (Nippert-Eng, 1996, s. 6-7).

2.2.1 Integrering

Hög integrering innebär att stora delar av de aktiviteter, mentala kategoriseringar och praktiker en aktör tillskriver den ena sfären även finns integrerade i den andra. I ett extremfall interagerar individen likadant med chefer och kollegor i den yrkesrelaterade sfären som med partners i den privatpersonliga kontexten. Inom ramarna för total integrering finns det ingen skillnad på aktiviteter som utförs i hemmet respektive arbetsplatsen, fritid är arbetstid och arbetstid blir således fritid. Integrering betyder inte endast att aktiviteter och beteenden delar sfär utan att de mentala ramverken, som i en segmentering skiljer sig mellan sfärerna, är sammanvävda till ett integrerat sätt att förhålla sig till sin omgivning. Det blir således

irrelevant att i en totalt integrerad uppfattning behandla sfärer då gränserna mellan dessa inte existerar (Nippert-Eng, 1996, s. 5). Som tidigare nämnts verkar integrering dock i ett kontinuum i relation till segmentering vilket innebär att verkligheten inte behöver kategoriseras lika extremt som beskrivet ovan. Genom att inkludera utvalda delar från en viss sfär, exempelvis bli "vän" med ett fåtal kollegor på Facebook, bjuder en aktör in till att korsa gränserna och att i viss mån integrera den privatpersonliga hemmarollen med arbetsfärens yrkesroll utan att för den sakens skull uppleva de båda sfärerna som fullt integrerade (Nippert-Eng, 1996, s. 36). Genom en vardaglig praktik har aktören således förhandlat om gränserna mellan hem och arbete. Resonemanget kring integrering är av intresse för vår studie då informanterna i sociala medier använder konton i personligt namn för såväl privatpersonliga som yrkesmässiga ändamål. Att agera enligt de två rollerna i samma konto innebär i sig att sfärerna för hem och arbete, eller privatpersonligt och yrkesmässigt, integreras.

2.2.2 Segmentering

På andra sidan av kontinuumet återfinns den totalt segmenterade tillvaron där hem och arbete representerar vitt skilda sfärer, utan beröringspunkter. Det innebär att en aktör delar upp sfärspecifika objekt, människor och aktiviteter för hem respektive arbete och desto större uppdelning är desto starkare blir distinktionen mellan de två rollerna (Nippert-Eng, 1996, s. 6, 34-36). I en föreställningsvärld med ömsesidigt uteslutande kategorier skulle detta innebära att tankemönster, aktiviteter och beteenden skulle segmenteras och således vara exklusiva för den särskilda sfären (Nippert-Eng, 1996, s. 6). Men som tidigare påvisats återfinns segmentering på ena sidan det kontinuum Nippert-Eng presenterat och åtar därför inte dessa extrema former. Ifall den aktör som valt att bli vän med kollegor på Facebook, och således integrerat en beskärmd del av den privatpersonliga hemmarollen med arbetsfärens yrkesroll, skulle ändra sig och välja att ta bort en av dessa vänskaper ökar segmenteringen mellan rollerna. Genom att ta bort samtliga arbetskollegor har aktören förhandlat om gränserna i och med att segmentera den privatpersonliga rollen från den yrkesmässiga och således försvaga integreringen. Vi tar med oss teoretiseringen kring segmentering för att rikta intresse mot uppdelning mellan roller i sociala medier.

2.3 Summering av teoretiskt ramverk

I detta kapitel har de två teoretiska ramverk som kommer användas för analys av det empiriska materialet i studien presenterats. Inledningsvis redogjordes det för Goffmans

teoretiska resonemang och begrepp kopplade till det dramaturgiska perspektivet. Genom det dramaturgiska perspektivets resonemang har det beskrivits hur aktörer framträder i egenskap av roller inför en publik. Rollerna präglas av det sociala samspelet och utförs i vad Goffman benämner främre regioner. Innan och efter ett framträdande, då aktören avskärmar sig från publiken, beträder denne en avskild bakre region. Vidare presenterades Nippert-Engs hem/arbete boundary theory som teoretiserar gränser mellan de två sfärerna för hem och arbete. Fokus riktades mot resonemang som beskriver hur aktörer kan interagera eller segmentera mellan den privatpersonliga och journalistiska rollen genom vardagliga praktiker. Valet av de teoretiska ramverken grundar sig i en önskan att på ett nyanserat och originellt sätt närma sig studiens syfte. Det dramaturgiska perspektivet erbjuder verktyg för att undersöka och begripliggöra hur aktörer uppfattar sina roller i sociala medier och hur dessa roller tar form i samspel med den sociala omgivningen. Kombinerat med Nippert-Engs teoretisering av sfärerna hem och arbete samt hur gränserna dem emellan kan integreras och/eller segmenteras ges vi även möjlighet att studera hur rollerna upplevs i relation till varandra.

3. Tidigare forskning

I följande kapitel fördjupar vi oss i tidigare vetenskaplig forskning för att skapa en överblick av forskningsläget inom relevanta områden för studien. Den tidigare forskningen kommer att användas i samband med det avslutande kapitlet för diskussion i relation till studiens resultat. Vi har valt att dela in den tidigare forskningen i tre delar där den första belyser tillämpningen av Goffmans teori i en digital kontext. Nästkommande avsnitt riktar blicken mot boundary theory och uppdelningen mellan privatpersonliga och yrkesrelaterade sfärer. Den tredje och avslutande delen presenterar tidigare forskning gällande journalisters situation i sociala medier. Slutligen presenteras en sammanfattning av den tidigare forskningen i relation till studiens syfte och frågeställningar.

3.1 Goffman i en digital kontext

I svallvågorna av såväl *Jaget och maskerna* som det digitala samhällets utveckling har de resonemang och begrepp som Goffman redogör för kommit att användas för att belysa självpresentation och roller i cybervärlden (Bullingham & Vasconcelos, 2013; Hogan, 2010; Robinson, 2007; Beneito-Montagut, 2015, Zhao, 2005). En central del av den onlineapplicerade teoretiseringen av Goffman berör den fundamentala aspekten av

platsbundenhet i samband med interaktioner. Bullingham och Vasconcelos (2013, s. 102), Robinson (2007, s. 105) och Zhao (2005, s. 390) förklarar att traditionell interaktion, vilken utspelar sig av aktörer som befinner sig på samma fysiskt belägna plats, även går att förlänga till den icke-fysiska digitala världen. Online sker interaktion under liknande premisser som i den fysiska men då digitalt genom interaktiv text, bild, ljud, video etc. som aktörer använder för att uttrycka önskvärda presentationer av sig själva. Kopplingen som här görs mellan traditionell interaktion och en virtuell interaktion är central i vår undersökning då studiens centrala tema utgörs av roller i en digital kontext.

Vid sidan av den rumsliga uppdelningen påvisar tidigare forskning även en tidlig uppdelning av interaktionen i onlineforum. Såväl Beneito-Montagut (2015) som Tufekci (2008) redogör för hur interaktionen online inte enbart utförs synkront, som i vid traditionell interaktion, utan även kan ske asynkront. På internet utgörs den synkrona kommunikationen av funktioner där två eller fler personer kan interagera i realtid, såsom via chattfunktioner eller videosamtal. Den asynkrona kommunikationen avser istället interaktion som inte sker i realtid utan, likt E-mail, utförs av aktörer vid separata tidpunkter. Beneito-Montagut (2015, s. 538) betraktar dessa två typer av kommunikation inom ramen för sociala nätverk och tydliggör hur sociala medier, exempelvis Facebook, möjliggör för såväl synkron som asynkron kommunikation. Gibbs et al. (2006) och Elisson et al. (2006) har i forskning om onlinedejting och självpresentation på nätet påvisat att den asynkrona kommunikationen gör det möjligt för en aktör att noggrant välja ut texter och bilder för att således presentera en önskvärd bild av sig själv. Gibbs et al. (2006) påpekar att sådana online-presentationer av självet påminner om Goffmans teori om självpresentation i världen offline. Även Hogan (2010, s. 377) menar på att det finns en viktig distinktion att göra gällande online-interaktion i kontrast till mer traditionella fysiska interaktionstillfällen. Hogan föreslår en tidsenlig uppdelning mellan *framträdanden*, i vilken en aktör uppträder i realtid likt Goffmans benämning, och *artefakter*. Artefakter betraktas som ett resultat av tidigare framträdanden, möjliga att beskådas av andra vid en senare tidpunkt. Det digitala utrymme där artefakterna samlas benämns som en *utställning* där individer lämnar en presentation av sig själv för andra att se. En utställning i sådan bemärkelse motsvarar exempelvis en profil i sociala medier där publiken inte är bunden till varken tid eller plats för att se kvarlevor av tidigare framträdanden (Hogan, 2010, s. 380-382). Ovanstående tidsliga resonemang blir relevanta för vår studie då det innehåll informanterna publicerar i sociala medier, oavsett om det görs i en yrkesroll eller privatpersonlig roll, lever kvar för publiken att ta del av. En tweet som publicerats från en

personlig roll för en utvald publik kan, som framgår ovan, inte betraktas som definitiv vad gäller tid och rum i relation till tilltänkt mottagare. Personer från den publik som, över tid, tar del av innehållet kan istället uppfatta innehållet som resultat av ett tidigare framträdande (artefakt) som gjorts i en journalistisk roll. Det blir av denna anledning relevant att i enlighet med studiens syfte undersöka hur journalister uppfattar sina roller i sociala medier.

Ytterligare en aspekt inom fältet för teoretiseringen av Goffman i den digitala världen avser distinktionen mellan främre och bakre regioner (Bullingham & Vasconcelos, 2013; Hogan, 2010; Lewis, Kaufman & Christakis, 2008; Zhao, 2005). I en undersökning av onlineidentitet och interaktionspraktik hos bloggare påvisar Bullingham och Vasconcelos (2013, s. 103, 109-110) en dynamik mellan en individs offline- och online-jag där onlinepersonan, som förvisso är nära knuten till offlinepersonan, avsiktligt presenterar en önskvärd bild av självet. Zhao (2005, s. 390-391) ger sitt bidrag till synen på regioner i onlinekommunikation genom att beskriva interaktionen som *face to device*, vilket innebär att en aktör kan befinna sig avlägset från de hen interagerar med genom att kommunicera genom exempelvis en onlinechat. Denna interaktion medför enligt Zhao (2005) att en aktör kan befinna sig i en bakre och främre region på samma gång. Den bakre regionen representeras av aktörens avskilda offline-närvaro bakom datorskärmen medan den främre regionen motsvarar interaktionen i onlinechatten. Centralt för denna uppdelning är att författarna betraktar offline som en bakre region medan onlinenärvaron motsvarar den främre regionen. Hogan (2010, s. 379-380) tar ett annat grepp och menar att man online kan uppträda som att man befinner sig i såväl en bakre som främre region. Hogan framhäver dock att den bakre regionen inte är att betrakta som ett privat utrymme i det att sekretessinställningar gör det möjligt att undanhålla framträdanden från viss publik. Detta innebär snarare att man väljer ut vilka som får ta del av framträdandet. Liknande sekretessreglering har undersökts av Tufekci (2008) i en studie av universitetsstudenters användande av Facebook och Myspace⁷. I studien visades att studenter i högre utsträckning ändrar sekretessen och vem som får ta del av innehållet snarare än att ändra den information som delges i samband med att oönskad publik tar del av vad som publicerats.

En annan dimension som lyfts fram i litteraturen som en följd av Goffmans dramaturgiska perspektiv beskrivs av Ling (2008, s. 95) och avser dubbla främre regioner. Ling illustrerar detta genom att beskriva hur en person som talar i telefonen måste förhålla sig till två

---

⁷ Myspace är en webbplats för socialt nätverkande (Nationalencyklopedin, 2016).

publiker, motparten i telefonsamtalet och omgivningen i det rum man befinner sig. Liknande fenomen har studerats av Beneito-Montaguts (2015) som genom en etnografisk studie undersökt möten i social webb, däribland Facebook och Twitter, genom att utforska hur sex spanska internetanvändare interagerar med andra och hanterar sina känslor online. Författaren beskriver att individer online kan framträda enligt multipla roller och därigenom hamna i konflikt när de egna rollerna inte stämmer överens med samtalspartnerna. Vi tar med denna tanke i vår studie då de journalister vi undersökt antar multipla roller, som privatperson och journalist, i sina personliga sociala medie-konton där de interagerar med både känd och okänd publik.

3.2 Tidigare forskning inom boundary theory

I detta avsnitt fördjupar vi oss i det forskningsfältet som ofta benämns *boundary theory* och inte utgörs av något enhetligt teoretiskt fält med ursprung i en enskild källa utan som byggts upp och etablerats genom kompletterande bidrag över tid. Meningen är att belysa forskningsläget med anknytning till Nippert-Engs hem/arbete boundary theory.

Det underliggande teoretiska ramverket för boundary theory intresserar sig av övergångsprocesser, hur individer träder ur en roll för att sedan träda in i en annan, mellan de olika roller hen spelar i privat- och arbetsliv samt hur gränser används för att förenkla och skapa ordning mellan dessa sfärer (Ashforth, Kreiner & Fugate, 2000; Fonger & Stache, 2012; Kreiner, Hollensbe & Sheep, 2006). En central del i skapandet av sådan ordning baseras på Zerubavels (1996) resonemang om social klassificering och intersubjektiva mentala kluster som sätt att ordna världen genom att klumpa ihop och dela upp handlingar, event, objekt, karaktärsdrag etc. Piszczek och Berg (2014, s. 1492) förklarar detta som att kärnan i boundary theory utgörs av hur mentala kategoriseringar av sociala roller influeras av sociala faktorer, vilka i sin tur får individer att skapa liknande klassificeringsscheman. Gränsarbete är således en process som inte enbart utgår från individens subjektiva preferenser utan också från en samverkan med externa parter som medmänniskor och arbetsplatser.

Gränserna kan till sin natur vara av fysisk, tidslig, emotionell, kognitiv och/eller relationell form och definierar enheter som separata från varandra (Ashforth et al., 2000, s. 474). Clark (2000, s. 756) gör en snarlik distinktion och delar upp gränser i fysiska, tidsliga och psykologiska delar. Fysiska gränser representerar *vart* ett beteende tar sig uttryck såsom

innanför arbetsplatsen väggas medan tidsliga gränser avser *när* fritid och arbetstid skiljs åt. Psykologiska gränser motsvarar de regler som dikterar när en aktörs tanke- och beteendemönster och känslor lämpar sig för rollen i en sfär men inte en annan. Ashforth et al. (2000, s. 474) menar att sfärerna är delar av individens verklighet i det att aktören skapar och upprätthåller gränser som hen sedan handlar efter. Processen att gå över från en sfär till den andra karakteriseras även av *gränskorsningsaktiviteter* där individer träder ur en roll för att sedan träda in i en annan (Ashforth et al., 2000, s. 472). Gränskorsningsaktiviteter kan tänkas relateras till Goffmans (1959, s. 218-219) resonemang om att en aktör skiftar mellan roller då hen framträder inför olika publik. Som exempel på detta kan nämnas hur en individ dagligen korsar gränsen mellan sfärerna hem och arbete då hen under arbetstid kommunicerar personligt innehåll via sociala medier, eller motsatt kommunicerar yrkesrelaterat innehåll på sin fritid.

Flera studier har kommit att använda Nippert-Engs (1996, s. 5) resonemang om *segmentering* och *integrering* av roller i hem och arbete som ett kontinuum (Desrochers & Sargent, 2004; Clark, 2000; Olson-Buchanan & Boswell, 2006; Piszczek & Berg, 2014). Desrochers och Sargent (2004, s. 41) menar i enlighet med detta att boundary theory intresserar sig av hur individer i sina varierande roller, i olika utsträckning, integrerar eller segmenterar mellan sfärerna hem och arbete. Olson-Buchanan och Boswell (2006, s. 439-443) har i en kvantitativ studie av anställd universitetspersonal påvisat att rollidentifikation som bestämmande faktor har betydelse vid integrering och segmentering mellan arbete och icke-arbete. Studiens resultat gör även gällande att anställda som integrerar arbete med icke-arbete sätter färre gränser för användande av kommunikationsteknologi utanför arbetstid och rapporterar större konflikt gällande fritid och arbete. Författarna påvisar även att integrering i en sfär, exempelvis att arbetsrollen integreras med en privatpersonlig roll, kan ske oberoende av att det motsatta förhållandet tar sig uttryck (Olson-Buchanan & Boswell, 2006, s. 433). Studier har även visat att individer skiljer sig åt i vilken utsträckning de föredrar att integrera respektive segmentera sina privatpersonliga och yrkesrelaterade roller (Edwards & Rothbard, 1999; Kreiner, 2006; Rothbard, Phillips & Dumas, 2005).

Mycket tidigare forskning med anknytning till work/life boundary theory har i liknande intresse riktat fokus mot den konflikt som uppstår mellan arbets- och privatliv i samband med rollkonflikter, när krav på en roll i en viss sfär inte kan möta kraven från en roll i en annan sfär (Greenhaus & Beutell, 1985). Exempel är studier där resultaten visar på att gränserna

mellan hem och arbete suddas ut då arbetsrelaterade aktiviteter spiller över till privatlivet (Batt & Valcour, 2003; Chen, Powell & Greenhaus, 2009; Kulik, Shilo-Levin & Liberman, 2014; Michel & Hargis, 2008). Det har även gjorts studier som riktats mot sociala nätverk och visat att individer hanterar gränser online genom att reglera och anpassa profiler efter vilken typ av innehåll som delas med vem (Tufekci, 2008; Zhao, Grasmuck & Martin, 2008).

3.3 Journalister i sociala medier

Med följande avsnitt vill vi ge en överblick av det forskningsläge som omger journalisters situation i förhållande till det ökande inflytandet av sociala medier. Den växande strömmen av användargenererat innehåll på internet och i sociala medier bidrar enligt Lasorsa, Lewis och Holton (2012, s. 22-23) till att användardeltagandet ökar även för journalister. Att den journalistiska närvaron i sociala medier ökar anses naturligt på grund av att det kommit att erbjuda ett komplement till traditionella och väletablerade journalistiska efterforskningstekniker och verktyg för publicering och marknadsföring av material (Opgenhaffen & Scheerlinck, 2014, s. 727-8). Tidigare forskning visar att journalister själva uppfattar sociala medier som ett vanligt förekommande och positivt inslag i arbetet som förbättrar möjligheterna att framhäva både sig själva och sitt arbete, så länge de medier som används känns trovärdiga (Gillis & Johnsson, 2015, s. 185-186; Lasorsa et al., 2012, s.19; Weaver & Willnat, 2016, s. 852).

En av de mest omfattande studierna i området har utförts av Lasorsa et al. (2012), vilka genom en innehållsanalys av 22 000 tweets undersökt hur journalister förhandlar professionella normer och praktiker i Twitter. Resultaten visar på att journalister uttrycker åsikter mer fritt på Twitter än i andra medier samt delger innehåll om sina personliga liv i större utsträckning, vilket blir intressant att betrakta i ljuset av annan forskning som belyser den journalistiska professionens strävan efter objektivitet (Blaagaard, 2013; Lesage & Hackett, 2014). Enligt Lasorsa et al. (2012, s. 24, 28) blir objektivitet synnerligen relevant då journalister, genom att uttrycka åsikter i sociala medier, kan komma att förändra journalistiska normer.

Med en ökad användning av sociala medier bland journalister har forskning även intresserat sig för de, potentiellt, negativa aspekterna av denna utveckling. Opgenhaffen och Scheerlinck (2014) belyser att journalister kan uppfatta användningen av sociala medier som alltför

tidskrävande samt att risken för spridning av opålitlig information ökar vilket påverkar objektiviteten i personliga konton. I sin studie har de, genom intervjuer, undersökt hur 20 flamländska journalister resonerar kring riktlinjer från uppdragsgivare gällande användning av sociala medier. Resultaten indikerar att det inte uppfattas som nödvändigt med riktlinjer och att journalisters sunda förnuft borde räcka i användningen av sociala medier trots att flertalet upplever det svårt att förhålla sig till en personlig och en journalistisk roll, främst vad gäller att uttrycka personliga åsikter. Resultatet påvisar samtidigt att informanterna anser det viktigt att det personliga innehållet inte skadar uppdragsgivarens varumärke.

Då innehåll i sociala medier kan utgöras av såväl personligt som journalistiskt karaktär blir det relevant att betrakta den interagerande aspekten av sociala medier för journalister. Både Opgenhaffen & d'Haenens (2015, s. 207) och Kim et. al (2015, s. 446-7) menar att relationen i sociala medier till läsare och allmänheten är en viktig del av organisationer och journalisters informationsdelning. Innan internet var relationen mellan organisationer och allmänheten i synnerhet en form av envägskommunikation där organisationer genom journalister öste ut information till allmänheten (Kim et. al, 2015, s. 446). Dagens interaktivitet mellan journalister och läsare grundar sig i de digitala möjligheter som erbjuds, inte minst genom sociala medier som en vardaglig kanal för direktkontakt. Opgenhaffen & d'Haenens (2015, s. 202-20) använder, likt vår undersökning, Facebook och Twitter som sociala nätverk för sin innehållsanalytiska studie av sociala medie-riktlinjer från tolv internationella uppdragsgivare. Deras forskning behandlar journalisters och deras uppdragsgivares hantering av den interaktionella aspekten av sociala medier, både i personliga och officiella konton, samt hur detta ses påverka relationen mellan läsare och organisation. Resultaten visar att uppdragsgivare varierar i sina riktlinjer gällande personligt och journalistiskt användande av sociala medier. Somliga uppmanar till separata konton, ett personligt och ett professionellt, medan andra föreslår konton som kombinerar rollerna. I synnerhet framhävs att riktlinjer uppmanar journalisterna att vara opolitiska och inte framhålla någon personlig agenda.

3.4 Summering av tidigare forskning

I detta kapitel har det redogjorts för delar av tidigare forskning relevanta för vår studie. Inledningsvis redogjordes det för hur Goffmans teori modifierats och förlängts för att appliceras i den digitala världen. Genom kompletterande tidigare forskning på området ges verktyg att i diskussionen av denna studie fördjupa oss i uppfattningen av roller i sociala

medier. För att komplettera studiens andra teoretiska ramverk från Nippert-Eng presenterades delar från forskningsfältet för hem/arbete boundary theory. Tidigare forskning inom detta område introducerade ett fåtal nya begrepp och perspektiv vilka kommer att användas för att diskutera studiens resultat i relation till upplevda gränser. Slutligen gavs en överblick av tidigare forskning inom området för journalister och sociala medier där vi redogjort för delar av den problematik som online-baserade sociala nätverk medfört.

Den tidigare forskning som presenteras är, som framgått, väldigt omfattande. Vi anser dock att det återfinns en forskningslucka vad avser det sammanvägda angreppssättet att studera individers subjektiva uppfattningar och upplevelser av deltagandet i sociala medier, med utgångspunkt i uppdelningen mellan privatpersonliga och journalistiska roller. Inte minst vad gäller i en kontext för journalister i Sverige. Vi ser vår studie som ett ambitiöst men ödmjukt bidrag till forskningsområdet genom att analysera och diskutera det empiriska materialet utifrån en kombinerad referensram av det dramaturgiska perspektivet samt home/work boundary theory.

4. Metod

I följande kapitel presenteras planering och tillvägagångssätt i samband med inhämtning och bearbetning av det empiriska materialet. Inledningsvis presenteras studiens metodologiska ansats, vilken följs av en redovisning av studiens överväganden gällande metodens material med relaterade underrubriker. Detta följs av en redogörelse för analys av material och kodning innan det redovisas diskussioner gällande studiens validitet och reliabilitet samt de etiska överväganden som tagits i beaktning. Avslutningsvis ges en beskrivning av fältet, Facebook och Twitter, och de för studien relevanta funktioner som återfinns i dessa sociala medier.

4.1 Metodologisk ansats

Med utgångspunkt i studiens syfte och för att kunna besvara de frågeställningar som formulerats har vi valt att använda en etnografisk metodologisk ansats. Den etnografiska forskningsmetoden är enligt Aspers (2011, s. 13, 21) en kvalitativ mellanmännisklig metod där forskaren interagerar med dem hen studerar för att kunna skapa en förklaring, uttryckt genom teori och grundad i meningen hos aktörerna. Genom att utgå från en etnografisk ansats har vi valt intervjuer som insamlingsmetod då det ger oss möjlighet att interagera och tala med

aktörerna i fältet och således skapa en förståelse för vad de själva tycker, känner och gör (Aspers, 2011, s. 33). Vi ser vidare att valet av intervjuer lämpar sig väl för insamling av relevant material i enlighet med studiens syfte, att undersöka ett antal svenska journalisters upplevelser och resonemang kring deras deltagande i sociala medier i egenskap av privatperson och journalist. Då studiens syfte inte intresserar sig för fenomenets omfattning eller att resultaten ska kunna anses representativa för hela populationen av journalister i Sverige väljer vi bort möjliga kvantitativa metoder. Vidare motiveras valet av intervjuer som insamlingsmetod med att vi genom intervjufrågor kan nå komplexa och innehållsrika svar om exempelvis uppfattningar, upplevelser, åsikter hos informanterna själva som inte skulle kunna nås på samma sätt genom annan kvalitativ metod, exempelvis observationer (Trost, 2010, s. 25; Aspers, 2011, s. 37).

För att vidare beskriva vår metodologiska ansats har vi valt att använda oss av principen för den hermeneutiska cirkeln inom forskning och den ständiga rörelsen mellan delen och helheten (Gilje & Grimen, 2004, s. 191). I samband med analysen av det insamlade empiriska materialet innebär detta att materialets delar förstås utifrån helheten samtidigt som helheten förstås genom delarna. Metoden används för att förstå hur kunskap om helheten ökar kunskapen om den enskilda delen och omvänt. I aktuell studie utgörs delarna primärt av det empiriska material som samlats in genom intervjuer men även enskilda delar ur tidigare forskning och teorier samtidigt som helheten innefattar det sammantagna empiriska materialet, den tidigare forskningen, teorierna och fältet i stor. Den hermeneutiska processen genererar således en fördjupad förståelse av studiens ämne (Aspers, 2011, s. 25). Vi ämnar till en i grunden deskriptiv undersökning, med hänvisning till frågeställningarnas karaktär, samtidigt som det empiriska materialet analyseras utifrån valda teoretiska ramverk. Ytterligare en viktig beståndsdel i uppsatsarbetet härrörs från den etnografiska ansatsen och avser reflexivitetens faktum, att vi som forskare är en del av den sociala värld som studeras (Hammersley & Atkinson, 2007, s. 14-15). Vi är därför ödmjuka inför våra personliga roller och förförståelse i bemötandet med informanter och behandlingen av det empiriska materialet i följande analysarbete.

4.2 Material

Under kommande avsnitt presenteras tillvägagångssätt i samband med förberedelse och insamling av studiens empiriska material. Inledningsvis behandlas den inledande förstudie

som genomförts samt de lärdomar vi tar med oss från denna. Vidare följer en redogörelse av de urval och avgränsningar vi tillämpat innan vi presenterar förberedelser och tillvägagångssätt för insamling av material.

4.2.1 Förstudie

I upptakten av uppsatsarbetet genomfördes en mindre förstudie för att påbörja en dialog med informanter om ämnet gränser i sociala medier och med det inleda en reflexiv process där vi som forskare förhåller oss till såväl oss själva som fältet och det studerade området. Avsikten med förstudien var att närma oss det ämne vi avsåg undersöka, gränsdragningar i sociala medier, för att testa huruvida förstudiens valda metod och insamling av empiriskt material lämpade sig i relation till förstudiens syfte och teoretiska ramverk (Aspers, 2011, s. 16). Förstudien sågs även som en inblick till fältet sociala medier och som ett verktyg för att upptäcka mönster av intresse inför huvudstudien. Förstudiens syfte riktade intresse mot hur anställda upplever sin närvaro i sociala medier styrd av uppdragsgivare. Det teoretiska ramverket utgjordes av Ahrnes (1994) beskrivning av den *organisatoriska kentauren*.

Förstudiens genomförande baserades på en cirka 15 minuter lång semistrukturerad intervju till vilken en preliminär intervjuguide utformades. Vi valde att närvara båda två i egenskap av intervjuare för att få erfarenhet av forskningsintervjuer, samtidigt som vi var uppmärksamma på den eventuella besvärande effekten flertalet intervjuare kan ha på informanten (Trost, 2010, s. 67). Grunden till intervjuguiden baserades på Ahrnes teoretiska ramverk och strukturerades enligt tre områden: *privatpersonligt förhållningssätt till sociala medier*, *arbetsrelaterat förhållningssätt till sociala medier* samt *gränsdragningar mellan privat- och arbetsliv i sociala medier*. Urvalet till förstudien gjordes enligt ett strategiskt urval då vi valde att intervjua en person i vår bekantskapskrets som vi på förhand visste använder sitt personliga konto för yrkesrelaterade syften i sociala medier.

Efter att ha genomfört förstudien konstaterades det att valet av intervju som insamlingsmetod fungerade väl för studiens syfte. Vi upptäckte även att intervjuguiden behövde kompletteras med ytterligare frågor för att underlätta vid intervjutillfällena och generera mer innehållsrikt material. I samband med förstudien insåg vi dessutom att studiens syfte och frågeställningar inför kommande huvudstudie behövde snävas av och konkretiseras vilket även kom att påverka och utöka det teoretiska ramverket.

4.2.2 Urval och avgränsningar

I samband med huvudstudien har vi gjort särskilda avvägningar gällande urval och avgränsningar. Då förstudiens urval var av generell karaktär gällande yrke såg vi en möjlighet att avgränsa kommande urval till huvudstudien genom att fokusera på en viss yrkesgrupp genom att titta på deras upplevelser av gränser i sociala medier. Yrkeskategorin journalister kom tidigt upp som en grupp som kunde tänkas fylla kriteriet om hög aktivitet i sociala medier väl, både i en privatpersonlig och en yrkesrelaterad roll. Under urvalsarbetet framkom det dock att journalister är en väldigt bred yrkesgrupp, utan skyddad titel, i vilken många har en väldigt varierande bakgrund och arbetar under skilda omständigheter. Detta innebar således att urvalet krävde noga avgränsningar för att förbättra möjligheterna att frambringa relevant material och i förlängningen besvara studiens frågeställningar. Den kategori journalister vi avsett studera behövde möta de särskilda kriterier vi ställt upp, vilka innebar ett aktivt deltagande i sociala medier, Facebook och/eller Twitter, i egenskap av privatperson och yrkesverksam genom personliga konton. I mätningen av aktivt deltagande lades vikt vid aktivitet i närtid samt regelbundenhet i publicering av material av både privatpersonlig och journalistiskt karaktär. Graden av aktivitet bedömdes av oss forskare genom att granska potentiella informanternas sociala medie-profiler på Facebook och Twitter.

För att nå ett relevant urval av informanter från ovan nämnd population har vi tillämpat ett strategiskt urval. Urvalsmetoden baseras på att man väljer ut lämpliga intervjupersoner som finns nära till hands och som tycks passa för studien, något som i vårt fall innebar att potentiella informanter varit tillgängliga genom det aktiva deltagandet i sociala medier (Trost, 2010, s. 140). Med inspiration av Aspers (2011, s. 38) tillbringade vi tid i fältet, journalisters sociala medie-profiler, för att utveckla en viss förförståelse. Att ha tillbringat tid i fältet har även varit fördelaktigt i den bemärkelsen att det underlättat det strategiska urvalet då vi fått möjlighet att handplocka individer som aktivt publicerar innehåll av tillsynes både privatpersonlig och yrkesmässig karaktär i sociala medier. Personerna har sedan kontaktats via meddelandefunktioner i de sociala medier där de är aktiva i personligt registrerade konton för att smidigt bygga kontakt för vidare korrespondens. Att den första kontakten initierats i det forum och inom det fält studien behandlar, sociala medier, ser vi som en fördel då kontakten kan upplevas som mer naturlig i sammanhanget. En potentiell begränsning som följer det strategiska urvalet är den möjliga självselektering som innebär att urvalet kan inkludera för många personer som är säregna i vissa avseenden eller extrema och inte så "vanliga" i relation till populationen (Trost, 2010, s. 140). De journalister vi handplockat utifrån våra

urvalskriterier skulle således, hypotetiskt, kunna bestå av personer som förefaller extrema på ett eller annat sätt inom den större kategorin för journalister. Baserat på de intervjuer vi genomfört anser vi dock detta som föga troligt då informanterna inte påvisat några extrema tendenser som särskiljer dem nämnvärt från varandra eller den förståelse vi skapat av fältet under arbetet med studien. Värt att nämna är att vi i urvalet haft en någorlunda jämn fördelning mellan könen. Då studiens syfte och frågeställningar inte lägger någon vikt vid könstillhörighet har vi genomgående i studien valt att behandla alla informanter könsneutralt.

4.2.3 Förberedelser inför insamling av material

Innan insamling av materialet vidtogs förberedande åtgärder för att utveckla studiens struktur och design och säkra informanternas deltagande. I syfte att fånga informanternas subjektiva upplevelser, meningsnivån, av sin närvaro i sociala medier har vi därför valt att använda oss av semistrukturerade intervjuer (Aspers, 2011, s. 143). Denna grad av intervjustruktur innebär att vi som forskare förberett ett antal tydliga frågor som används under intervjun samtidigt som utrymme lämnas för att fritt följa upp informantens svar och således underlätta det Aspers (2011, s. 143) kallar fråga-svardialog. I samband med studien har vi därför valt att utforma en intervjuguide (se Bilaga 1) som fungerat som underlag vid intervjutillfällena. I intervjuguiden riktas fokus på områdena *privat-personligt förhållningssätt till sociala medier, arbetsrelaterat förhållningssätt till sociala medier* samt *gränser mellan den privatpersonliga och journalistiska rollen i sociala medier*. Dessa områden härrör från studiens syfte och det teoretiska ramverket för att hjälpa oss hålla samtalen till relevanta områden.

Vid bearbetning av frågor till intervjuguiden tog vi hänsyn till det Aspers (2011, s. 140) redogör för gällande frågeformulering baserat på förförståelse om vad informanter eventuellt kan tänkas svara. För att undvika riktad förförståelse formulerade vi av den anledningen frågor av övergripande karaktär som syftade till att fånga upplevelser kring informanternas deltagande i sociala medier och deras egna tankar gällande en privatpersonlig respektive en yrkesrelaterad roll. I samband med detta gjordes ett medvetet val att i hög utsträckning undvika explicita teoretiska inslag och begrepp i intervjufrågorna. Samtidigt förhåller vi oss till det faktum att vi löpande diskuterat teoretiska begrepp som eventuell utgångspunkt för analys av insamlat material och är således även medvetna om den deduktiva karaktär Aspers (2011, s. 143) förknippar med intervjuguiden för semistrukturerade intervjuer. Som Trost (2010, s. 71-72) förklarar lämpligt ville vi låta ordningen på frågorna förbli obestämd för att istället fokusera på att skapa intervjuer där frågorna kommer som följd av informantens svar.

Informanten blir således en aktiv aktör under intervjun och tillåts styra samtalet i den riktning hen anser relevant, samtidigt som förberedda ämnesområden och frågor gör det möjligt för oss som forskare att styra samtalet i annan riktning om så krävs. En alltför strukturerad intervju med fasta frågor, organiserade i bestämd ordning, skulle medföra begränsningar i närmandet av informanternas subjektiva upplevelser i den mån studiens syfte och frågeställningar eftersträvar (Aspers, 2011, s. 143). Med inspiration från Seidman (1998, s. 69) formulerade vi många öppna intervjufrågor då frågor av sluten karaktär i viss mån förutbestämmer svar och begränsar den utforskande aspekten, vilket kraftigt skulle begränsa det inhämtade materialets bidrag till studien.

Graden av strukturering återges dock inte enbart genom frågorna, vilka ovan redogjorts för som semistrukturerade, utan också i den mån studien och intervjuerna överlag struktureras. Vi har valt att använda en relativt hög grad av strukturering i detta avseende då studien och intervjuerna i stort behandlar roller och gränser i sociala medier och inte några ovidkommande fenomen (Trost, 2010, s. 40-41). Anledningen till detta är att försäkra oss om att studien motsvarar en sammanhållen och enhetlig undersökning. Att använda en tematisk öppen intervju, med en låg grad av strukturering och utan förberedd intervjuguide, skulle medföra risken att komma ifrån ämnet under samtalets gång (Aspers, 2011, s. 143). Motiveringen för valet av semistrukturerade intervjuer och utformningen av vår intervjuguide blir således att dessa angreppssätt tillåter oss att placera informantens upplevelser och förståelser i fokus utan att vår egen förförståelse eller teoretiska utgångspunkt ges för stort utrymme. Samtidigt upprätthålls en struktur som säkerställer att ämnet gränsdragningar och roller i sociala medier genomsyrar studien och intervjuerna i stort.

4.2.4 Insamling av material

Under materialinsamlingens förberedelsefas konstruerades ett missivbrev (se Bilaga 2) som grundläggande beskrev studiens syfte och tydliggjorde de rättigheter en informant besitter gällande sitt frivilliga deltagande i enlighet med Vetenskapsrådets (2011) publikation *God forskningssed*. I missivbrevet var vi även noggranna med att, som Trost (2010, s. 65) redogör för, skapa en trygg grund för informanten och erbjöd därför informanterna att själva föreslå tid och plats för intervjutillfället. Missivbrevet innehöll utöver denna information om att undersökningen utfördes i samband med studier vid Uppsala universitet samt kontaktuppgifter till uppsatsens handledare. Valda delar av missivbrevets information repeterades inledningsvis

vid intervjutillfällena då informanten tillfrågades om samtycke samt om hen godkände att intervjun spelades in. Vid samtliga intervjutillfällen samtyckte informanterna till detta.

För att möjliggöra transkribering och noggrann återkallelse av intervjun spelades samtliga intervjuer in. Ett inspelningsverktyg att föredra är något som kan smälta in i omgivningen och som inte stör interaktionen mellan den intervjuade och intervjuaren, genom att exempelvis blinka eller ta upp för stort del av synfältet (Trost, 2010, s. 75). Som verktyg användes därför inspelningsfunktioner på bärbara datorer. Valet motiveras med att datorer idag utgör en naturlig del i den journalistiska tillvaron och att det under intervjuerna inte väcktes några reaktioner på inspelningsverktyget ser vi som positivt. Under intervjuernas genomförande uppkom det dock vid vissa tillfällen tystnad mellan avslutat svar från respondenten och våra följdfrågor. Då vi innan intervjutillfällena tagit del av Trosts (2010, s.71) redogörelse för *horror vacui*, rädsla för tomrummet, upplevdes denna tystnad inte som obekvämt från vår sida då vi hade i åtanke att visst utrymme kan behövas för eftertanke för att förbereda vidare frågor men också i situationer när informanten samlar sina tankar. Intervjuguiden var till stor nytta under intervjuerna och fungerade som ett stöd för rikta fokus mot studiens övergripande syfte. Ett antal frågor ställdes direkt ur intervjuguiden samtidigt som vissa frågor, ej förberedda på förhand, ställdes som resultat av informantens svar via följdfrågor. Följdfrågor användes som vägvisare och verktyg för att fånga upp samt spegla det informanten svarat. Genom att spegla tillbaka det i informantens svar vi fann intressant lyckades vi hålla intervjuens material relevant för vårt fokus för intervjuerna, journalisternas uppfattningar om gränser i sociala medier mellan rollen som privatperson och yrkesverksam journalist.

Plats och tid för intervjuerna baserades på informanternas önskemål. Platserna varierade mellan informanternas arbetsplatser och allmänna kaféer. I samband med intervjuer på kaféer såg vi till att, i enlighet med vad Trost (2010, s. 65) rekommenderar lämpligt, placera oss i viss avskildhet för att minimera störningsmoment och säkra ljudupptagningens räckvidd samt undvika potentiell avlyssning. De nio intervjuerna varierade i längd från 40 minuter till en dryg timme. Det har inte förekommit någon nämnvärd problematik i samband med intervjutillfällena. Vi delade i möjligaste mån lika på arbetet med intervjuer, transkribering och kodning för att lära känna materialet så bra som möjligt och kunna göra en så rättvisande analys som möjligt (Trost, 2010, s. 150).

4.3 Analys och kodning

I processen att omvandla empiriskt material till analyserbart material genomfördes en transkribering av primärmaterialet, vilket i intervjuens fall gäller de verbala inspelningarna (Hjelm & Lindgren, 2010, s. 84). Med Trosts (2010, s. 74) argument för ljudupptagning i samband med intervjuer användes, liksom nämnt, inspelningsfunktioner på dator som verktyg. Valet att spela in grundades i en önskan att fånga exakt ordföljd och för att möjliggöra en så snarlik transkribering av samtalen som möjligt. Med inspiration från Aspers (2011, s. 156) och Dalen (2015, s.73) transkriberades inspelningarna strax efter genomförande för att ta till vara på intryck och nyanseringar som lätt kan gå förlorade en längre tid efter inspelningen. Samtliga intervjuer transkriberades därför högst 48 timmar efter att de genomförts. Vi valde att transkribera enligt vad Repstad (2007, s. 112) benämner huvudregeln, som att intervjun skrivs ned ordagrant. Vi valde dock att inte ta med hummanden eller pauser som inte ansågs relevanta för kontexten (Aspers, 2011, s. 156). Samtliga intervjuer transkriberades av den forskare som genomfört intervjun för att effektivisera transkriberingsproceduren samt för att ytterligare lära känna materialet (Dalen, 2015, s. 69). När intervjuer transkriberats läste båda författare enskilt genom allt material för att skapa en överblick innan kodningsarbetet initierades.

Aspers (2011, s. 165) menar att kodning är en del av analysarbetet då man genom att dela upp och bryta ned materialet i mindre delar, koder, möjliggör för analys. Vi har valt att använda oss av en kombinerad kodningsansats med grund i induktivt och deduktivt arbete. Detta val baserar sig på det faktum att vi är ödmjuka inför vår kunskap och förståelse av fältet, journalisters deltagande i sociala medier, och valde därför att vara öppna inför tolkningar av det empiriska materialet. Med denna insikt i åtanke inleddes kodningsarbetet enligt en induktiv process som innebar att vi, stycke för stycke, separat gick igenom materialet och identifierade/skapade empirinära koder (Aspers, 2011, s. 169-170, 172). Efter att ha genomfört en sådan induktiv kodning på fyra av intervjuerna valde vi att ta med dessa initiala koder för att fortsätta arbetet enligt en mer deduktiv ansats. Detta innebar att vi i realiteten, med utgångspunkt i de induktiva koderna, skapade delvis deduktiva koder med tydligare koppling till det teoretiska ramverket. Det kombinerade induktiva och deduktiva arbetet genererade ett kodningsschema (se Bilaga 3) för att koda samtliga transkriberingar av det empiriska materialet (Aspers, 2011, s. 168-169).

I samband med kodningsprocessen kodades det empiriska materialet, i enlighet med Aspers (2011, s. 185) beskrivning av marginalmetoden, utifrån teman med tillhörande färg (Aspers, 2011, s. 185). Vi har valt att göra detta i digitalt tappning genom att koda enligt tematiserade färgmarkeringar direkt i datorns ordbehandlingsprogram. Anledningen till detta val grundades i att det med enkelhet blev möjligt att korrigera fel, följa förändringshistorik samt att materialet blev tillgängligt för bearbetning på olika fysiska platser.

4.4 Validitet och reliabilitet

För att säkerställa studiens trovärdighet i stort är det viktigt att ta hänsyn till faktorer som löpande under forskningsprocessen kan komma påverka dess giltighet och tillförlitlighet, *validitet* respektive *reliabilitet*. Det bör tilläggas att den validitet och reliabilitet som genomsyrar studien inte enbart återfinns i detta stycke utan grundas i de löpande val och avvägningar som gjorts och redovisats för genomgående under arbetet med studien.

Det viktigaste måttet på en undersöknings trovärdighet anses vara giltigheten (Rosengren & Arvidson, 2002, s. 195) En hög grad validitet försäkras enligt Trost (2010, s. 133) att undersökningen är giltig i det att den mäter det den avser mäta. Validiteten syftar vidare till att bedöma studiens operationalisering, hur väl de empiriska och teoretiska begreppen stämmer överens med varandra (Rosengren & Arvidson, 2002, s. 195). Att studien mäter just det den avser mäta i en kvalitativt inriktad intervjustudie som denna innebär att lägga stor vikt vid frågorna och dess utformning i relation till studiens ämnesområde. Vi har därför, som tidigare beskrivits, konstruerat en intervjuguide med tillhörande frågor med syfte att lyfta relevanta områden för ämnet roller och gränser i sociala medier. Utöver detta vill vi återkoppla till studiens urval för att ytterligare betona vidtagna åtgärder för att stärka studiens validitet. Det faktum att vi personligen nått ut till respektive informant genom sociala medier utan att gå genom uppdragsgivaren har enligt vår förhoppning bidragit till att de inte upplevt sig påverkade av just uppdragsgivaren i sina redogörelser utan kunnat återge subjektiva och personliga svar vilket bidragit till ett mer rättvisande och giltigt resultat. Även det faktum att vi tillbringat tid i fältet, för ökad förförståelse om hur journalister visar sig i sina personliga konton, kan tänkas ha en stärkande effekt på validiteten (Creswell, 2007, s. 251)

En reliabel studie har enligt Trost (2010, s. 131) en låg nivå, eller ett uteblivande, av slumpmässiga resultat. I samband med kvalitativa studier är tillförlitlighetsprocessen

komplexerad då hög reliabilitet konceptuellt förutsätter en hög grad standardisering, något som kvalitativa intervjustudier, vår egen inkluderad, ofta saknar då de utmärks av hög grad strukturering och låg grad standardisering (Trost, 2010, s. 41). Vi har i syfte att stärka reliabiliteten försökt undvika slumpmässiga mätfel genom att ställa intervjufrågor på likartade sätt till informanterna (Rosengren & Arvidson, 2002, s. 201). För att ytterligare diskutera pålitligheten i vår undersökning använder vi oss av strategier presenterade av Creswell. Enligt Creswell (2007, s. 253) stärks en undersöknings reliabilitet genom väl utförda inspelningar av intervjuerna, vilka sedan följs av rättfärdiga transkriberingar. Det är ännu en anledning till varför vi valt använda inspelningsfunktioner på dator samt genomfört ordagranna transkriberingar. Vidare beskrivs strategin *peer review/debriefing* som användbar för att öka en undersöknings giltighet genom att låta utomstående granska forskningsprocessen (Creswell, 2007, s. 251). Under arbetets gång har det hållits fem *peer debriefing sessions* där studien tagit emot opponering av externa aktörer, i form av handledare och kandidatuppsatsstudenter inom ämnesområdet sociologi. Creswell (2007, s. 251) motiverar denna strategi som ett sätt för forskare att behålla ett ärligt material, en tillgång vi varmt uppskattat under arbetets gång. Likt Creswell (2007, s. 250) nämner lämpligt, har det även varit viktigt för oss att betrakta valideringen som en pågående process och inte en verifiering i slutet av arbetet.

4.5 Etiska överväganden

I samband med denna studie har vi tagit aktsam hänsyn till Vetenskapsrådets (2011) publikation för *God forskningssed*. Vi har i synnerhet riktat uppmärksamhet mot områden berörande delgivning av information, inhämtning av samtycke, konfidentialitet samt nyttjande av uppgifter då dessa aspekter varit särskilt aktuella i vår studie. I fråga om delgivning av information har vi varit noga med att utförligt beskriva forskningens syfte för informanterna (Vetenskapsrådet, 2011, s. 43). Delgivningen av information har skett både verbalt i samband med intervjutillfällena och skriftligt då den initiala kontakten upprättades och i missivbrevet som delats ut. Vi har i samband med intervjutillfällena även inhämtat verbalt samtycke gällande deltagande i studien och godkännande av de villkor som belysts i missivbrevet (Vetenskapsrådet, 2011, s. 44). Vidare har vi i relation till konfidentialitetsaspekten under arbetets gång hanterat uppgifter om informanter med stor varsamhet och vidtagit åtgärder för att skydda informanternas integritet och rätt till skydd mot insyn i sitt privatliv (Vetenskapsrådet, 2011, s. 67, 69). Detta har vi gjort genom att behandla insamlat material

utan utomstående i närheten, lagrat material i lösenordskyddade datorer samt fingerat och krypterat namn och organisationer som förekommit för att försvåra kopplingar till enskilda källor. Konfidentialiteten värnades även genom att samtliga ljudupptagningar raderats kort efter att transkriberingen fullgjorts. Den fjärde aspekt vi tagit hänsyn till är nyttjande av uppgifter och avser att det material som samlats in används för forskningsändamål. Som framgår av Vetenskapsrådet (2011, s. 69) kan man som forskare inte lova att andra än forskargruppen kan komma att ta del av materialet då insyn i forskningsmaterialet kan komma bli befogat eller nödvändigt. Dock har vi varit tydliga inför informanterna med att uppgifterna inte kommer att delges för kommersiellt bruk eller till externa aktörer utan enbart användas i forskningsändamål.

4.6 Fältbeskrivning av Facebook och Twitter

För att ge en fördjupad förståelse av studiens fält, nio journalisters sociala medie-konton, följer en överblickande beskrivning av terminologi, struktur och användningsområden. Med Aspers (2011, s. 75) argument för att inkludera en fältbeskrivning, som förutsättning för att vidare kunna redovisa vetenskapliga resultat, vill vi peka på vikten av att förstå de begrepp och aktiviteter som beskrivs i följande avsnitt. I nedanstående beskrivning återfinns såväl gemensamma karaktärsdrag för Facebook och Twitter som skillnader mellan de två medierna.

Både Facebook och Twitter utgörs av personligt skapade användarprofiler, konton, vilka möjliggör interaktion och som knyts samman genom nätverk. Nätverken på Facebook byggs upp av *vänner* genom kontaktförfrågningar medan nätverken på Twitter baseras på *följare* som tar del av varandras innehåll. Viktigt att tydliggöra är att förhållandet *vänner* i Facebook är ömsesidigt medan Twitters funktion att *följa* inte nödvändigtvis betyder att konton följer varandra bara för att en profil prenumererar på en annans uppdateringar. De personliga användarprofilerna presenterar innehavarens namn kopplat till ett personporträtt, även kallat en *profilbild*. På profilen är det möjligt att dela med sig av personlig information såsom kön, yrkestitel, ålder, bostadsort etc. Utöver personliga användarkonton kan även organisationer registrera konton i såväl Facebook som Twitter. Icke-personliga konton kallas *sidor* vars innehåll kan prenumereras på av personliga användarkonton som väljer att följa dessa och således ta del av sidans inlägg och information.

Centralt för både Facebook och Twitter är att aktivitet sker genom det personliga kontot och att namn och profilbild åskådliggörs i samband med all typ av interaktion. *Inlägg* utgörs av text, bild, ljud, video, länkar etc. I Twitter begränsas inlägg till 140 tecken och benämns som *tweets* medan Facebook tillåter längre inlägg som de benämner *statusuppdateringar*. Inlägg som publiceras återfinns i en personlig *feed* som utgörs av de sammantagna inläggen från nätverket och de sidor aktören följer. Det är även möjligt att *kommentera*, *dela* (*retweeta på Twitter*) och *gilla* innehåll som skapats av andra. Att gilla innebär att aktören meddelar skaparen av inlägget att hen gillar innehållet utan att lämna efter någon skriftlig kommentar. Allt innehåll och den aktivitet aktören själv skapar sparas under användarens profil förutsatt att det inte aktivt tas bort. Detta informationsflöde är centralt för vad som utgör en personligt anpassad profil då användaren själv skapat profilen genom sin samlade aktivitet. Profilerna i det fält vi undersökt har varit av olika karaktär vad gäller innehåll. Gemensamt är dock att en hög andel av innehållet utgörs av delade nyhetsartiklar.

Tillgången till det innehåll som publiceras och delas av användaren går att anpassa med hjälp av sekretessinställningar. Facebook erbjuder en stor variation av kombinerade sekretessinställningar och en profil kan pendla mellan att delas offentligt för alla på internet till att enbart synas för det etablerade nätverket av vänner eller anpassas så att specifika inlägg delas med särskilt utvalda personer. På Twitter är sekretessalternativen färre och ett konto kan vara *låst*, vilket innebär att följare måste be om lov för tillträde i nätverket, eller *öppet* och således offentligt för vem som helst att beskåda. Studiens informanter har samtliga haft öppna Twitterprofiler medan Facebookprofiler tillsynes reglerats av varierande sekretessinställningar.

5. Resultat och analys

I följande kapitel presenteras resultaten från studiens empiriska material i relation till de teoretiska ramverk som presenterats i studiens teoriavsnitt. Resultatet och analysen delas in i tre delar: *Sociala medier och den privatpersonliga rollen*, *Sociala medier och den journalistiska rollen* samt *Upplevelsen av gränser mellan roller i sociala medier*. De tre områdena kompletterar varandra i det att de två första avsnitten syftar till att presentera informanternas uppfattning av respektive roll i sociala medier innan det tredje avsnittet tar vid och belyser de gränser som uppges föreligga mellan rollerna. Inledningsvis presenteras kort de nio informanter vars deltagande utgör studiens empiriska material.

5.1 Presentation av informanterna

Urvalet för denna studie utgörs av nio professionellt verksamma journalister med varierande anställningsform. Informanterna har vid undersökningens tidpunkt varit i åldrarna 23-41 år, med en könsfördelning om fem män och fyra kvinnor⁸. Nedan ges en kort presentation av informanterna.

Informant	Personligt Facebook-konto	Journalistiskt Facebook-konto i eget namn ⁹	Personligt Twitter-konto
EK, 23 år. Journalist hos kvällstidning.	x		x
AB, 41 år. Journalist hos facktidning.	x	x	x
JP, 26 år. Journalist hos dagstidning.	x		x
ST, 30 år. Frilansande journalist.	x		x
AO, 30 år. Journalist hos dagstidning.	x	x	x
NG, 23 år. Frilansande journalist.	x		x
JW, 24 år. Journalist hos lokaltidning.	x	x	x
AL, 37 år. Journalist hos medlemstidning.	x		x
HP, 27 år. Journalist hos sporttidning.	x		x

5.2 Sociala medier och den privatpersonliga rollen

Vi ger i kommande avsnitt en redogörelse av informanternas uppfattning av sin privatpersonliga roll i sociala medier. Den privatpersonliga rollen avser den närvaro och aktivitet informanterna påvisar i sociala medier som inte kopplas till den journalistiska yrkesrollen.

5.2.1 Framträdanden inför publik

I det transkriberade materialet framgår att informanterna, i sina berättelser om sociala medieanvändande i den privatpersonliga rollen, lägger stor vikt vid vilka som inkluderas i det personliga nätverket. Resultaten pekar på att informanterna uppfattar en problematik gällande att det faktiska nätverket, vänner på Facebook och följare på Twitter, inte uppfattas förenligt

⁸ Se avsnitt 4.2.2 *Urval och avgränsningar* där det framgår att studien behandlar alla informanter könsneutralt.

⁹ Konton registrerade hos Facebook i personens namn följt av ordet *journalist*, avsedda för journalistiskt arbete.

med den privatpersonliga rollen. I citatet nedan exemplifieras detta förhållningssätt till nätverket i sociala medier genom en informants beskrivning av hur hen resonerar beträffande kontakter i sitt Facebook-nätverk:

I början när jag gick med i Facebook då var det mera öppet, alltså gamla bekanta och folk som man inte skulle hälsa på på stan och så liksom. Sen har jag liksom börjat snävna av det där med åren. Och då känner jag väl nu att jag kanske inte måste ta bort dem som vänner men de kanske inte behöver se vad jag skriver iallafall. – AB

I det personliga användandet verkar informanterna dela upp de befintliga nätverken och uppfatta valda delar av dessa som särskilt betydelsefulla för den privatpersonliga rollen. Som framgår av ABs citat behöver inte samtliga i nätverket ta del av det innehåll hen publicerar. Innehållet riktar sig istället till en särskilt utvald publik, en utvald skara av Facebook-vänner. Resultaten visar att informanterna på liknande vis uppfattar publiken för den privatpersonliga rollen som en känd publik, vilken består av personer aktören i fråga har en sedan tidigare etablerad personlig kontakt med. Den kända publiken verkar främst utgöras av familj, vänner och kollegor från den icke-virtuella världen samt personer hen regelbundet interagerar med i sociala medier. Resultaten återkopplar samtidigt till det faktum att framträdanden i sociala medier inte *de facto* presenteras enbart för det befintliga nätverket utan även kan finnas tillgängligt för beskådan av personer utanför nätverket, i praktiken ofta vem som helst med ett konto i sociala medier. Resultaten visar, i relation till detta, hur sekretessinställningar används för att åstadkomma en uppdelning mellan vilka som får ta del av inlägg eller, som Goffman uttrycker det, framträdanden.

När jag gör mina inlägg väljer jag mellan offentligt och bara för vänner. Och på alla mina bilder och sådär och min profil så är allting så låst det bara går. Det är så att man bara har att vänner ska kunna se det. Man ska inte, söker man på min profil som utomstående så ska man inte kunna se någonting typ.

Det är väl den inställningen jag har. – EK

Som framgår av citatet ovan använder EK medvetet strikta sekretessinställningar för att säkerställa att endast hens Facebook-vänner ska kunna ta del av visst innehåll. I likhet med detta påvisar flera informanter tendenser att på liknande sätt reglera sekretessinställningarna på Facebook för att aktivt välja vilka som får ta del av personlig information. Vi tolkar en sådan uppfattning av deltagande i sociala medier som att informanterna i sin privatpersonliga

roll avser skapa en distinktion mellan känd och okänd publik. Den okända publiken utgörs av den stora population av digitala kontakter och profiler som, om möjligt, skulle kunna ta del av en aktörs innehåll. I likhet med Goffmans (1959, s. 129) resonemang om utomståendes begränsade tillgång till att ta del av framträdanden, exkluderas utomstående från såväl den främre som den bakre regionen genom sekretessinställningar i sociala medier.

5.2.2 Framträdanden i främre och bakre regioner

Efter att i föregående avsnitt ha presenterat hur informanterna uppfattar sin privatpersonliga roll i sociala medier utifrån dess nätverk, publik och sekretessinställningar är det nu lämpligt att rikta fokus mot informanternas uppfattning av det innehåll som delges. Då någon form av innehåll återfinns i allt som publiceras samtidigt som all aktivitet delas med en publik blir det rimligt att betrakta publicerade inlägg, retweets, gilla-markeringar, profilbilder etc. som framträdanden i den främre regionen. I synnerhet då Goffman (1959, s. 129) särskilt bestyrker att publiken enbart uppträder i den främre regionen. Informanterna uppfattar sina inlägg, framträdanden, som kontinuerliga i det avseende att de lever kvar för publik att beskåda. Detta gör att alla inlägg kan betraktas som framträdanden i den främre regionen då informanterna utgår ifrån att en publik kommer att, i Goffmans (1959, s. 97) termer, uppträda och ta del av innehållet. Som resultaten visat, i föregående citat av EK, görs framträdanden för den privatpersonliga rollen fördelaktigen inför en publik aktören redan känner till och således vet hur hen ska förhålla sig till. En av informanterna beskriver läsares reaktioner på publicerat material:

Jag gör det (publicerar inlägg) typ när jag gör nån cool grej, som jag tycker är cool. Typ ofta när jag åker på semester till exempel och checkar in någonstans och det är en rolig grej för att jag tycker det är kul när andra människor ser det liksom. Det får man alltid många likes på. – JP

Centralt för ovanstående digital interaktion är det faktum att aktören, på förhand, vet att visst beteende tas emot väl och genererar positiv respons. Ett sådant förhållningssätt kan tänkas utgå från tidigare framträdanden hen gjort i sociala medier inför samma publik. I enlighet med Goffmans (1959, s. 11) resonemang återfinns här avgörande information bortom tid och plats i samband med interaktion. Att göra ett framträdande i den främre regionen, som ett inlägg angående en semesterresa, inför en känd publik innebär således att aktören kan välja att ta den kända publikens förväntningar i beaktning. I enlighet med det dramaturgiska perspektivet väljer aktören att gestalta en privatpersonlig roll, vilken bärs upp av en "cool" mask, som

stämmer överens med den uppfattning aktören bildat av sig själv i sociala medier baserat på tidigare framträdanden (Goffman, 1959, s. 11-12). Den privatpersonliga rollen i sociala medier har således skapats genom att aktören valt att gestalta en roll som definierats av den sociala kontexten online. Kopplat till gestaltningen av rollen framgår det av det empiriska materialet att informanterna i den privatpersonliga rollen tenderar att påvisa en framtoning som präglas av informalitet och humor. I utdraget nedan beskriver AB hur hen i sin privatpersonliga roll vill uppfattas som raljant och sarkastisk. Det framgår även att informanten uppfattar sig mer som "sig själv" då hen gestaltar den privatpersonliga rollen i kontrast till tillfällena då hen framträder enligt den journalistiska rollen:

Ja, alltså jag är mycket mer mig själv. Det innebär att jag är ganska syrlig och sarkastisk. Lite raljerande, skruvar på tonen. – AB

I likhet med Goffmans (1959, s. 218-219) distinktion mellan en individs "jag" och den roll som framträder inför publik tolkar vi det som att AB i en privatpersonlig roll gestaltar en social roll, präglad av informalitet och humor, som överensstämmer väl med det "jag" hen egentligen är, jämfört med den journalistiska rollen. Vi använder citatet ovan för att förstå detta i relation till Goffmans (1959, s. 28-30) resonemang om personliga fasader. Den syrliga, sarkastiska och raljanta tonen kan tolkas som karaktäristiska talmönster i sociala medier som identifieras med aktören i fråga och blir viktiga inslag i hur den privatpersonliga rollen uppfattas. Detta innebär att framträdanden är konsekventa över tid vad gäller framtoningen och att den kända publiken kan definiera situationen och känna igen den roll som spelas.

Det empiriska materialet visar en relativt enhetlig bild av vilken typ av innehåll som kännetecknar den främre regionens framträdanden för den privatpersonliga rollen. Ett flertal informanter menar att de främst delar vidare, exempelvis retweetar, innehåll andra skapat medan vissa informanter i högre utsträckning lägger vikt vid att delge egenproducerat innehåll i form av text, bild etc. Resultatet tyder på att innehållet i sådana framträdanden för den privatpersonliga rollen tenderar att vara av en personlig natur och återspegla personliga intresseområden som inte nödvändigtvis enbart kopplas till närvaro i sociala medier utan även till intressen i den icke-virtuella världen.

När jag höll på och renovera mitt hus och la upp en bild på det och skrev: Nu har jag målat! Eller typ, nu har jag grävt i mitt trädgårdsland! Vilket är ju jättelångt ifrån min journalistroll men som ändå

kommer upp i samma feed. Och det är ju bara en viss del av mina följare som interagerar med den typen av inlägg också. Det är ju typ mina vänner som jag riktar mig till då egentligen. – JW

Som framgår av ovanstående citat förklarar JW att hen skriver och delar innehåll från sitt vardagsliv med koppling till personliga aktiviteter och intressen. De framträdanden som görs i en privatpersonlig roll kännetecknas således av en personlig karaktär och avses primärt delas med en känd publik. Parallellt med dessa framträdanden är det rimligt att enligt Goffmans teori betrakta den icke-virtuella världen som aktörernas bakre region. Som Goffman (1959, s. 101-103) beskriver är den bakre regionen avskärmd från publiken som i ovanstående fall innebär att det digitala nätverk, publiken, inte uppträder framför aktören innan hen publicerar ett inlägg. Detta tillåter en tolkning av en bakre region där aktören i avskildhet kan resonera kring sina personliga intressen samt, i den icke-virtuella världen, förbereda ett framträdande som vid ett senare tillfälle presenteras online inför publiken i sociala medier. Enligt en sådan tolkning återfinns en uppdelning mellan främre och bakre regioner, den virtuella respektive icke-virtuella världen. Gränsen, eller skiljelinjen, mellan regionerna kan i enlighet med Goffman (1959, s. 101-103) betraktas vara av fysisk karaktär då aktören fysiskt behöver logga in i sociala medier med en telefon, dator eller dylikt för att kunna framträda inför publiken, som att kliva ut från kulisserna och beträda scenen. I relation till presenterade resultat och mot den kontextbundenhet som enligt Goffman (1959, s. 112) föreligger mellan en främre och bakre region är det relevant att analysera hur detta uppfattas i närvaron online. Som framgår av de resultat och den analys vi gjort ovan befinner sig aktören i en främre region i samband med att hen aktivt agerar för att göra ett framträdande inför en publik genom att publicera inlägg, gilla-markera, dela etc. Det vill säga att sociala situationer uppstår där även publiken uppträder som en reaktion på framträdandet. En viktig distinktion finns dock att göra då informanter samtidigt påvisar en tendens att uppfatta den passiva närvaron i sociala medier som en bakre region. Följande citat visar exempel från empirin gällande passiv närvaro:

På Facebook kan man ju logga in och bara hålla koll på folk och vänner, man behöver liksom inte höra av sig så ofta men kan ändå ta reda på vad de jobbar med och sånt. Typ stalka lite du vet, kolla in bilder och vem de är vän med och sånt. – JP

Informanten belyser i citatet ovan att hen kan logga in på Facebook för att hålla koll på sina vänner utan att för den sakens skull initiera kontakt med någon. Som aktör i den bakre regionen kan detta tolkas som att informanten i goffmaniansk mening utför sådana aktiviteter

som lämpligast utförs i avskildhet, som exemplet att “stalka” någon annans profil (Goffman, 1959, s. 101-103). En motsvarighet i face-to-face interaktion skulle kunna vara att stirra ut en vän och granska hen från topp till tå utan att yttra ett enda ord, vilket i vardaglig interaktion skulle anses högst olämpligt. Beteendet i den bakre regionen utgör samtidigt en förberedelsefas, genom att man samlar in information om personen, inför ett potentiellt framträdande om hen väljer att interagera. Det empiriska materialet påvisar även att informanterna i sin privatpersonliga roll har en kluven inställning till det faktum att innehåll lever kvar i sociala medier för beskådning vid senare tillfällen. Informanterna redogör exempelvis för gamla bilder, i synnerhet sådana som involverar alkoholkonsumtion, samt inlägg med politiskt laddade värderingar som särskilt känsligt innehåll. Detta kan åskådliggöras genom följande utdrag:

Jag har ju låst det (Facebook-kontot) men bilder finns kvar på Facebook sen när jag var såhär 18, 19, 20 när jag festade mycket och sådär. Har ju mycket bilder från den tiden som är, betyder mycket för mig som privatperson. Alltså som ger mig och mina kompisar roliga minnen men de har jag fått låsa allihopa så att det bara är jag som kan se dem. – JP

Som framgår av JPs uttalande har hen kvar flera år gamla bilder på sin Facebookprofil som idag skyddas bakom reglerade sekretessinställningar. Bilderna motsvarade vid dess publicering ett framträdande som JP, vid tidpunkten, ansåg förenligt med hens sociala roll i men som nu lever kvar som rester av ett tidigare framträdande. I och med JPs ändrade uppfattning av sin privatpersonliga roll anses bilderna inte längre lämpa sig för hens nuvarande nätverk och publik. Flera informanter påvisar liknande uppfattningar då de rannsakat kvarlevande framträdanden för att reglera sekretessinställningar eller beskriver att de vidtagit mer extrema åtgärder och raderat innehåll helt. Vi tolkar det som att uppfattningen av den privatpersonliga rollen, och dess framträdanden, omförhandlas över tid. Det tidigare framträdandet i den främre regionen avskärmas genom sekretessinställningarna från publiken och blir en del av den privatpersonliga rollens bakre region.

5.3 Sociala medier och den journalistiska rollen

I följande avsnitt analyseras resultat av informanternas uppfattning av den journalistiska rollen i personliga sociala medie-konton. Avsnittet bör ses i kontrast till föregående avsnitt i vilket vi riktade fokus mot den privatpersonliga rollen.

5.3.1 Publik för att nå ut

Det empiriska materialet visar på att informanternas uppfattning av den journalistiska rollen i sociala medier skiljer sig från den privatpersonliga rollen. En av de grundläggande skillnaderna utgörs av vilka framträdanden riktas mot. I synnerhet omnämns personer från allmänheten (läsare), politiker och andra journalister som särskilda medlemmar av det journalistiska nätverket. Men hjälp av JPs resonemang kan vi exemplifiera uppfattningen av journalistrollens närvaro i relation till publiken i sociala medier:

Man kan säga att allt jag gör där (Twitter-konto i personligt namn) är för att driva trafik till våra sajter och sen för att bygga mitt personliga varumärke och skapa en kontakt med folk. Så det jag gör är ju att jag lägger ut länkar om saker vi skriver som är intressanta och som jag tror att folk kan vilja ta del av. Retweetar sånt som våra officiella konton skriver, också för att det ska nå ut till så många som möjligt.

Och sen den här interaktionen då, dels svara på när folk tycker grejer... – JP

Med bakgrund i JPs uttalande förstår vi att publiken, till sin natur, skiljer sig åt för den journalistiska rollen i sociala medier i relation till den privatpersonliga. Den kända publiken, som för den privatpersonliga rollen består av personer aktören sedan tidigare har en etablerad relation till, har inom ramen för den journalistiska sociala medie-rollen ersattas av en till synes mer okänd publik. Inträdet av denna publik verkar enligt det empiriska materialet grunda sig i den journalistiska rollens önskan att nå ut till en större publik. Utöver sådan spridning framhävs även uppfattningen att sociala medie-konton fungerar som en kanal för journalistiskt varumärkesbyggande, något som tydliggörs genom följande två utdrag:

Alltså jag har en helt öppen profil på mitt konto och planen, eller förhoppningen, på sikt är att jag ska kunna nå ut till många med mina delningar på Twitter och Facebook. [...] Men de senaste månaderna har jag på allvar börjat så att säga använda de här sociala medierna i yrkes, på ett yrkesmässigt sätt ... jag har förstätt att det är viktigt för mig själv och min karriär också, bortom min nuvarande anställning liksom. Att bygga ett namn. – AO

Jag tror inte att jag skulle skapat ett Twitter-konto om jag inte var journalist, utan mer att jag insett att dessa ca 250 följare jag har kan promota mig som journalist och det är den delen jag jobbar på. Journalistiken kom först, Twitter kom sen. Ens sociala medier blir ju ibland som ett flytande CV. – ST

Som framgår av AOs uttalande är det viktigt att ha en öppen profil för att nå ut och bygga ett namn samtidigt som ST redogör för sin strävan att “promota” sig som journalist. Flertalet informanter återger liknande resonemang och belyser att de väldigt sällan använder några sekretessfunktioner för journalistiska framträdanden. Vi tolkar det som att informanterna inte uppfattar detta förenligt med den journalistiska rollen i sociala medier då tillämpningen av alltför snäva sekretessinställningar eller låsta profiler skulle minska möjligheten för spridning av information.

5.3.2 Förväntningar på journalistrollen

Det empiriska materialet påvisar återkommande förväntningar som förknippas med den journalistiska rollen. Som redogjorts för i undersökningens teoriavsnitt menar Goffman (1959, s. 33) att sociala roller ofta har en speciell fasad upprättad för rollen, i synnerhet beträffande yrkesspecifika rollförväntningar. I samband med informanternas deltagande i sociala medier påvisas trovärdighet och objektivitet som särskilt återkommande förväntningar för den journalistiska rollen, vilket verkar ha en inverkan på det innehåll som delges vid framträdanden inför publik.

Trovärdighet. Det är hur vi uppfattas som yrkesgrupp och inte minst då personligen, mig som enskild journalist och den tidning jag jobbar för. Att det här är seriösa människor som man har att göra med. –

AO

I utdragen ovan återfinns vi ett uttalande som belyser vikten av att, i en journalistisk roll i sociala medier, framstå som trovärdig. Till skillnad från den privatpersonliga rollen i sociala medier, där informanterna visar en tendens att vilja anta en roll och bära upp en mask som stämmer överens med den kända publikens förväntningar av privatpersonen i fråga, verkar den journalistiska rollen till stor del präglas av yrkesspecifika förväntningar från publiken. I enlighet med Goffmans (1959, s. 33) resonemang kan det tolkas som att aktörerna i sin journalistiska roll väljer en tidigare upprättad roll snarare än att skapa en egen. För att leva upp till förväntningarna belyser informanterna i stort att det innehåll som delges, exempelvis artiklar och nyhetsuppdateringar, fördelaktligen är av journalistisk karaktär. I samband med diskussionen kring objektivitet hos journalistrollen kan journalisternas vilja att uppfattas trovärdiga ses utifrån Goffmans (1959, s. 25) dramaturgiska perspektiv på hur aktörens gestaltning av roller förutsätter att publiken tar sina intryck av interaktionen på allvar. I relation till redovisat resultat av informanternas uppfattning av sin journalistiska roll inför en

observerande publik, där yrkesspecifika rollförväntningar visats betydelsefullt, är det även relevant att belysa de resonemang gällande värderingar som återkommer i det empiriska materialet. Detta avser främst informanternas uttalanden om politiska ställningstaganden. Flera informanter väljer att inte uttala sig kring politiska ställningstaganden då de är av uppfattningen att journalistrollen skall präglas av trovärdighet och objektivitet då värderingar av olika slag snarare lämpar sig för den privatpersonliga rollen. I detta inkluderas dels politiska värderingar men även andra ställningstaganden.

Jag är på Facebook i egenskap som både journalist och privatperson men jag skulle aldrig skriva att jag gillar en viss politisk person eller parti, men jag kan skriva att jag vill lyfta ett visst resonemang. Som journalist är det att skjuta sig själv i foten. Neutraliteten inom journalistiken är så pass viktig. Det är rent ut sagt oprofessionellt att gå ut och säga något annat. Jag tror främst att trovärdigheten som journalist skulle rubbas. – ST

Genom uttalandet tydliggörs de överväganden som verkar prägla den journalistiska rollens framträdanden i sociala medier och interaktionen med publiken. Viktigast för informanten ST i ovan citat är att vara trogen en journalistisk neutralitet som nyckel till trovärdighet, något som även fler informanter pekar på. Resultaten visar således att politiska åsikter och personliga värderingar är känsliga ämnen som undviks helt eller skyddas bakom sekretessinställningar på grund av yrkesrelaterade normer och förväntningar. Med hänvisning till hur Goffman (1959, s. 101-103) karakteriserar bakre regioner, som avskärmade från publiken, kan politiska åsikter och personliga värderingar således tänkas representera delar av den journalistiska rollens bakre region då de anses oförenliga med en journalistisk roll. Förhållningssättet till sekretessinställningar för den journalistiska rollen kan även kopplas till den scentekniska ovisshet Goffman (1959, s. 107) talar om, vilken innebär att framträdanden i en mediemiljö ständigt riskerar att nå ut till en okänd publik på grund av den tekniska apparaturen. Utifrån det empiriska materialet tolkar vi på liknande sätt att journalister i sociala medier lever med risken att känslig information, som kan skada det journalistiska varumärket, riskerar att spridas till oönskad publik om inte innehållet är väl avvägt eller skyddat bakom sekretessinställningar. Det empiriska materialet påvisar i relation till detta en tendens hos informanterna att arbeta aktivt med språkliga verktyg och formuleringar för att upprätthålla den journalistiska trovärdigheten och objektiviteten i samband med framträdanden.

Det är ju bra att synas så länge man inte skriver något som kan uppfattas som att man är dum eller att det blir konstigt. Man får ju hålla en viss nivå och inte stava fel eller sånt. Det är ju ingen privat konversation. – NG

Som framgår av citatet ovan belyser NG vikten av att vara noggrann med innehållet i framträdanden för att inte uppfattas som “dum” i offentliga sociala medier. Centralt för den journalistiska rollen verkar således även vara vilka uttryck aktören *sänder ut* respektive *överför* genom sin aktivitet i sociala medier. Genom att avsiktligt välja vilken typ av information framträdandet innehåller försäkras aktören sig om att sända ut och överföra de uttryck som verkligen avses med framträdandet och således uppfattas väl av publiken. Innehållet i sig, som en delad artikel, kan tolkas motsvara de uttryck som sänds ut medan stavningskontroll påvisar hur aktören i fråga skriftligt kan arbeta för att få de uttryck som sänds ut att stämma överens med de uttryck som överförs (Goffman, s. 12-14). Ett sådant arbete kan tolkas som viktigt för den journalistiska rollen då ett framträdande riskerar att förlora delar av sin trovärdighet ifall de uttryck som överförs inte anses förenligt med innehållet, som förekomsten av stavfel. Vid misslyckande att förena de uttryck som sänds ut med de uttryck som överförs verkar det uppstå en krock i interaktionen med publiken, vilket exemplifieras genom följande citat:

Jag skrev det ju som ett skämt liksom men det kanske inte var ett så tydligt skämt, i vilket fall blev folk ganska arga. – JP

I citatet beskriver JP hur hen i samband med publicering av en tweet försökt formulera en text som ett skämt, något som inte uppfattades av publiken på Twitter. För den journalistiska rollen verkar misslyckanden i att sända ut och överföra uttryck i första hand vara kopplat till de yrkesspecifika rollförväntningar som publiken har på aktören. Att i framträdandet framstå som skämtsamt är för publiken inte förenligt med den journalistiska rollen i sociala medier.

Det empiriska materialet belyser även interagerande och relationsskapande med den okända publiken som viktiga delar för den journalistiska rollen i sociala medier. Då publiken utgörs av en omfattande och varierande population som aktörer saknar förkunskap om verkar informanterna, med hopp om att etablera en god relation till sin publik i sociala medier, framhäva mänskliga aspekter kopplade till journalistrollen. Detta innebär att de i samband

med publicering av innehåll och interaktion i den främre regionen utnyttjar det faktum att sociala medie-konton är personliga och deltagandet sker under eget namn.

... att kunna lägga ut en tweet och typ: Ska intervju sportchefen idag. Vad vill ni veta? Om jag då får in tio svar från fans vad de vill veta då kan jag ju gå och ställa de frågorna. Sen så kanske man får formulera om dem lite ... men man tar ändå med sig det och då blir journalistiken bättre och människor tror jag upplever det som att jag lyssnar. Som att jag bryr mig om vad folk tycker och inte bara kör mitt eget race liksom. – JP

Som beskrivs i ovanstående utdrag interagerar JP med publiken i sin journalistiska roll och upplever att det bidrar till en förbättrad relation. Att använda sitt privata sociala medie-konto gör det alltså möjligt att komplettera den etablerade journalistrollens fasad med en mänsklig mask (Goffman, 1959, s. 33). Den okända publiken kan således uppleva en personlig relation till aktören trots att de inte har någon tidigare etablerad relation utan enbart interagerat genom digitala konton, på olika platser och under olika tidpunkter.

5.4 Upplevelser av gränser mellan roller i sociala medier

Under följande rubrik tar vi med oss de resultat och resonemang som presenterats i tidigare i kapitlet om informanternas uppfattning av den privatpersonliga respektive journalistiska rollen i sociala medier. Dessa ligger till grund för att härnäst presenteras resultat och analys av informanternas upplevelse av gränser mellan den privatpersonliga och den yrkesrelaterade sfären, och i förlängningen integrering och/eller segmentering mellan rollerna.

5.4.1 Integrering av roller

Resultaten i denna studie påvisar att informanterna såväl medvetet som omedvetet integrerar sina privatpersonliga och journalistiska roller i sociala medier. Förhållandet mellan rollerna förefaller enligt det empiriska materialet således komplext då informanterna inom vissa områden gör tydliga distinktioner mellan respektive roll medan andra delar tillåter integrering. Det faktum att informanterna använder personliga konton i sociala medier för såväl privatpersonliga som yrkesrelaterade ändamål skapar i sig en naturlig integrering mellan sfärerna privatliv och arbetsliv.

Det empiriska materialet visar på flera sätt hur den journalistiska rollen verkar integreras med den privatpersonliga rollen i sociala medier, varav ett exempel utgörs av relationen till

publiken. För flertalet av informanterna har integrering till viss del grundats i en önskan att för den journalistiska rollen nå ut till så många som möjligt vilket medfört att ny, och i viss mån oönskad, publik bjudits in till den privatpersonliga rollen. Det kan i enlighet med Nippert-Engs (1996, s. 36) tanke om integrering tolkas som att aktören, genom att bjuda in den nya publiken, förhandlar om gränserna mellan den privatpersonliga- och yrkesrelaterade sfären. Då den nya publiken gör inträde i informanternas sociala medie-konton innebär det att den privatpersonliga rollen får en ny främre region att framträda i och anpassa sig efter. Även de yrkesspecifika rollförväntningar som återfinns i den yrkesrelaterade sfären gör här intrång och omdefinierar det tidigare förhållandet som förelegat mellan aktören och den kända publiken som hör till den privatpersonliga rollen. För informanterna innebär detta att de i allt högre utsträckning kommit att undvika att publicera innehåll av alltför privatpersonlig karaktär.

Jag är rädd att någon ska gå in och ta en printscreen och lägga upp typ såhär: olämpligt beteende av Xs medarbetare och blablabla. Så man utvecklar den här skyddsväggen liksom för att man är rädd att bli, ja åka på kritik för någonting som man gör som privatperson. – JP

I citatet ovan redogör JP för varför hen undviker att publicera visst innehåll efter att ha fått ett stort antal nya, okända, följare i sitt personliga konto det senaste året. Den nya publiken kopplar JPs journalistiska roll till kontot varpå hen är orolig för att innehållet där inte ska anses förenligt med publikens bild av hen. Liksom JP förklarar i ovan citat uppger samtliga informanter att de, på grund av just den journalistiska rollens integrering i den privatpersonliga sfären, kommit att ändra sina framträdanden och roller i förhållande till den nya publiken. Av följande citat framgår det att AB alltid uppfattar sig som journalist och att det spiller över till det privata användandet av sociala medier.

Grejen är ju att man är journalist, är man det så börjar man tänka som en journalist. Och det gäller ju även i mina privata flöden. Det är självklart och alla vet att jag är det så jag har jättesvårt att inte vara journalist så in någon del är jag ju alltid det oavsett vad jag delar. Jag gör ju alltid en sån typ av källgranskning, jag gör alltid liksom en värdering av mina inlägg. Så på så sätt är jag ju alltid journalist. Det är nästan svårt att dra isär rollerna även i det privata, personliga användandet. Jag tänker ju alltid som en journalist också när det gäller att inte gå över gränsen för vad en journalist får uttrycka i sociala medier för att kunna verka neutralt. – AB

Flertalet informanter återger liknande resonemang där den journalistiska rollen starkt influerar det privatpersonliga användandet av sociala medier. I synnerhet återges detta med koppling till de yrkesspecifika rollförväntningarna och önskan att uppfattas som trovärdig och objektiv. Som framgår av utdraget förhåller sig AB till sin journalistiska roll både i förberedelsen av ett framträdande, genom källgranskningen, och i samband med publiceringen av privatpersonligt innehåll, sättet att uttrycka sig i sociala medier. Ett sådant förhållningssätt kan tolkas som att integreringen sker i såväl den bakre som främre regionen av den privatpersonliga sfären. Källgranskningen utförs i avskildhet medan sättet att uttrycka sig åskådliggörs inför publiken i samband med publiceringen, framträdandet. En annan tolkning är att den privatpersonliga rollen modifieras och att den goffmanianska mask som används tar en ny form, med inslag från den journalistiska, för att möta den samlade publikens förväntningar. Integreringen sker, liksom Nippert-Eng (1996, s. 6) beskriver, genom att gränserna mellan aktörens tankar och beteenden för de båda rollerna närmar sig varandra. Resultaten visar vidare att flertalet informanter i någon mån upplever integreringen som problematisk på grund av att framträdanden från de två rollerna lever kvar och blandas i personliga konton och således utgör en sammantagen digital profil för aktören. Särskilt återges att personliga och yrkesrelaterade inlägg ligger omlott med varandra och att publiken kan ha svårt att uppfatta skillnaden. Det empiriska materialet framhäver då hur den journalistiska rollens integrering medför en uppfattning om att personliga konton i sin helhet ska presentera en bild av aktören som lämpar sig för båda rollerna och dess publik.

Och jag försöker liksom om man skulle skrolla igenom mitt flöde så måste man ändå få en bild av någon som, man kan vara personlig, men som ändå är en seriös person liksom. Som håller en lägstanivå på något sätt, som är acceptabel. – AO

Ovanstående citat belyser hur AO med anledning av sina blandade roller i sociala medier upprätthåller en viss "lägstanivå" som ska uppfattas väl av all publik som väljer att titta igenom hans profil. Den lägstanivå som återges ovan kan tolkas utifrån den kontroll Goffman (1959, s. 122) beskriver att aktören innehar över sin roll i ett lyckat dramaturgiskt framträdande. Informanten AO kan ses som en aktör som om att styra innehållet i sociala medier till att framstå som seriöst för att upprätthålla viss kontroll, en lägstanivå. Med utgångspunkt i Nippert-Engs (1996, s. 6-7) redogörelse av integrering som på ett kontinuum finner vi det, utifrån det empiriska materialet, rimligt att även analysera den privatpersonliga rollens integrering i den yrkesrelaterade sfären. Informanterna uppger skilda upplevelser av

gränsen för vilken typ av innehåll och hur mycket som integreras i den journalistiska rollens närvaro i sociala medier. Flertalet informanter tenderar att vara positiva till att ta in delar från den privatpersonliga sfären till den yrkesrelaterade.

Där (på Twitter) visar jag lite mer personlighet. [...] Det kan innebära typ sånt här att: nu renoverar jag mitt hus eller nu har jag förlagt spikarna. Nu åker jag och köper målarfärg och lite såna saker. Det är väl så att där är jag mer mänsklig på ett sätt då, mer som en mänsklig journalist. – JW

Som framgår av ovanstående citat upplever JW att hen visar upp valda delar från sin privatpersonliga sfär i sociala medier genom att publicera innehåll av vardaglig karaktär för att framstå som mer mänsklig. Resultaten indikerar att integreringen av den privatpersonliga rollen till den journalistiska hos flertalet informanter verkar baseras på en önskan att uppfattas som mer mänsklig i interaktion och relationsskapande med publiken. Ett fåtal informanter upplever dock tydligare gränser mellan rollerna och undviker i möjligaste mån att delge privatpersonlig information i samband med journalistiska framträdanden i sociala medier. Bortsett från att använda personliga konton och vid enstaka tillfällen interagera med okänd publik verkar dessa informanter snarare segmentera rollerna från varandra. En del av informanterna anger även frånvaron av tidliga gränser som del i upplevelsen av integrering mellan rollerna. Dessa informanter påvisar en tendens att inte göra någon skillnad i tid mellan när de använder sociala medier i egenskap av respektive roll, demonstrerat i följande citat:

Jag känner inte alls att jag jobbar när jag är inne på Facebook på fritiden. Det händer att jag svarar på kvällen om det är någon intervjuperson som skriver men det är klart att det säkert kan vänta. Jag tycker inte att sociala medier gör att jag tänker på jobbet. Jag har inte sett ett problem med det. Det har gått friktionsfritt hittills. Jag har samtidigt inte så mycket att jämföra med, jag har aldrig jobbat som journalist när det inte funnits sociala medier. – AL

I utdraget tydliggörs den tidsligt obundna upplevelsen i samband med användningen av sociala medier och att den journalistiska rollen integreras med den privatpersonliga sfären, på fritiden. Det empiriska materialet påvisar dock en viss variation i detta avseende då ett fåtal informanter redogör att de försöker undvika att använda sociala medier för privatpersonliga ändamål under arbetstid och *vice versa*. Detta visar på att gränser mellan sfärerna hem och arbete i viss mån manifesteras genom de tidpunkter då arbetet tar vid eller tar slut och kan i

enlighet med Nippert-Eng (1996, s. 5-6) tolkas som en vardaglig praktik för att göra distinktion mellan rollerna och närma sig kontinuumets andra ände, segmenteringen.

5.4.2 Segmentering av roller

Studiens resultat påvisar att informanterna i flera avseenden även segmenterar den privatpersonliga och journalistiska rollen i sociala medier från varandra. Hos informanterna verkar förhållandet mellan rollerna upplevas som problematiskt på grund av diffusa gränser. Resultaten visar samtidigt att informanterna aktivt använder sekretessinställningar och möjligheten att anpassa det innehåll som publiceras för att skilja rollerna åt. I termer av Nippert-Eng (1996, s. 6) kan detta tolkas som att aktörerna delar upp sfärspecifika objekt, människor och aktiviteter i sociala medier för att skapa en tydligare distinktion mellan rollerna.

Gällande sekretessinställningar har det empiriska materialet visat på ett intresse hos informanterna att reglera vilken publik som får ta del av privatpersonliga framträdanden i den främre regionen. Dels vad gäller det faktiska nätverket, genom selektion av vänner och följare, och dels den potentiella publik som i övrigt finns närvarande i offentliga sociala medier. Det empiriska materialet tyder vidare på att informanterna skiljer sig i vilken utsträckning de väljer att reglera sekretessinställningar, vilket kan tolkas utifrån ett kontinuum och ses som att aktörerna varierar i hur stor del av den privatpersonliga sfären som segmenteras från den journalistiska (Nippert-Eng, 1996, s. 5). Ett flertal informanter uppger att de situationsanpassat reglerar offentligheten genom att aktivt välja vilka som får ta del av enskilda framträdanden. En del inlägg görs då offentliga och delas öppet med hela den potentiella publiken i sociala medier och utgör således en mindre segmentering. Ett fåtal informanter visar samtidigt en tydligare segmentering genom att sekretessbelägga samtliga inlägg av privatpersonlig karaktär för att begränsa åtkomsten för icke-önskvärd publik. Att hantera gränsen mellan den privatpersonliga och yrkesrelaterade sfären upplevs dock som problematiskt då kraven från de olika rollerna kolliderar.

I mitt personliga konto vill jag liksom inte hålla på och likea olika politiska partier och sånt som man vill ur sin yrkesroll för att kunna ha koll på vad som händer i de lokala partierna och bli vän med politikerna. Jag känner liksom att jag inte vill släppa in dem i min privata sfär däremot vill jag gärna bli insläppt i deras privata sfär. – JW

Som framgår av ovanstående utdrag finner JW en problematik i att hålla rollerna separerade från varandra då hen gärna vill ta del av andras sfärer utifrån en journalistroll utan att bjuda in till sin privatpersonliga sfär. Flera informanter uppger liknande beskrivningar av hur de upplever det svårt att förhålla rollerna till varandra, inte minst med utgångspunkt i den journalistiska rollens önskan att vidmakthålla en omfattande publik. Ett antal informanter har av denna anledning valt att dela upp sina roller i sociala medier genom att skapa två olika personliga konton i eget namn, ett för privatpersonliga ändamål och ett för den journalistiska rollen, ett tydligt tecken på en segmentering av de två rollerna. De då exklusivt privatpersonliga kontona består vanligtvis främst av en känd publik och präglas av snäva sekretessinställningar medan de journalistiska kontona är öppna för alla och samtliga inlägg är offentliga. Detta kan kopplas till Goffmans (1959, s. 123) redogörelse av vikten att hålla publik separerade från varandra för att kunna gestalta en roll som är förenlig med en viss publik. En tolkning är att informanterna upplever en starkare segmentering av den privatpersonliga rollen från den journalistiska än *vice versa*. Resultatet visar därutöver att en viktig aspekt av segmentering mellan rollerna beror på framträdandets innehåll. Särskilt förekommande är uppdelningen av värdeladdat och politiskt innehåll som fördelaktigen inte ges utrymme i framträdanden för den journalistiska rollen.

Men alltså delar jag någonting utifrån ett journalistiskt perspektiv så skulle jag aldrig våga in några känslor i det, eller liksom mina egna värderingar. Det är nog min gräns. Skriver jag någonting som är personligt kanske jag kan vara lite mer transparent med mina egna värderingar i viss mån. Men delar jag någonting professionellt sätt kanske jag skriver det är en bra text men inte mer än så liksom. Det är
nån form av gräns för mig. – JW

Ovanstående citat belyser hur JW upplever att gränsen mellan privatpersonlig och journalistiskt innehåll manifesteras genom att delge eller inte delge personliga värderingar. Flertalet informanter upplever att de i sin privatpersonliga roll lämnar utrymme för personliga värderingar och åsikter, något de inte gör i sin journalistiska roll. Segmenteringen blir således möjlig att tolka utifrån vilka uttryck aktören avser att sända ut och överföra från respektive roll (Goffman, 1959, s. 12-14). De uttryck som sänds ut och överförs tenderar att skiljas åt för att framträdanden inte ska kunna uppfattas som att de utförts med samma avsikt, i samma roll. I likhet med Nippert-Engs (1996, s. 6) beskrivning av segmentering som en uppdelning mellan roller tolkar vi det som att informanterna genom sin uppfattning av respektive publik upplever rollerna som skilda från varandra. Detta kommer till uttryck genom informanternas

förhållningssätt till sekretessinställningar som tydligt skiljer sig mellan rollerna. I JPs uttalanden förklaras skillnader mellan det kända nätverket på Facebook och den okända publiken på Twitter:

Och på alla mina bilder och sådär och min profil så är allting så låst det bara går. Det är så att man bara har att vänner ska kunna se det. – JP

Jag kan ju inte ha ett låst konto (på Twitter) och samtidigt vilja driva trafik och länka till grejer. – JP

De två ovanstående citaten belyser skillnader i förhållningssätt till publiken i de olika medierna. Det första citatet avser en privatpersonlig roll i sociala medier där interaktionen medvetet regleras för att enbart inkludera vänner på Facebook. Att begränsa tillgång till viss information på sådant vis kan ses ur ljuset av den beskrivning av bakre region som Goffman (1959, s. 101-103) ger i att visst innehåll avskärmas och skiljs från publiken, i detta fall den okända publiken. Det andra citatet återspeglar den journalistiska rollens förhållningssätt till publiken i sociala medier och påvisar att det inte är förenligt med rollen att begränsa interaktionsmöjligheter för en potentiell publik. Utifrån vår analys av informanternas berättelser återfinns således en problematisk upplevelse av segmentering mellan den privatpersonliga och journalistiska rollen i sociala medier som varierar i utsträckning över ett kontinuum.

6. Diskussion

I följande kapitel presenteras inledningsvis en diskussion av resultaten i relation till studiens syfte och frågeställningar. Vidare följer en diskussion av resultaten relaterat den tidigare forskning som redogjort för i kapitel 3. Avslutningsvis redogör vi för ett antal slutsatser som kan dras från studien samt förslag till vidare forskning.

6.1 Summering av resultat i relation till syfte och frågeställning

Inledningsvis presenterades studiens syfte som att med hjälp av teoretiska ramverk från Goffmans dramaturgiska perspektiv och Nippert-Engs home/work boundary theory bidra med ökad förståelse av hur journalister uppfattar sina roller i sociala medier samt hur dessa förhåller sig till varandra. I fokus för studien har vi placerat informanternas egna, subjektiva erfarenheter av sociala medier vilka legat till grund för undersökningens utformning. För att

undersöka detta formulerades två forskningsfrågor: *Hur uppfattar journalister privatpersonliga respektive yrkesrelaterade roller i sociala medier? Hur upplevs gränserna mellan dessa roller?*

I relation till studiens syfte och frågeställning finner vi att uppfattningen av den privatpersonliga rollen varierar hos informanterna. Vi har dock hittat karaktäristiska drag som verkar vara utmärkande för rollerna. Resultaten visar att informanterna uppfattar den privatpersonliga rollen som relativt bunden till sociala situationer där aktören kan framträda inför en känd publik. Det framgår att den privatpersonliga rollen även ligger närmre aktörens egentlig "jag" än vad den journalistiska rollen gör. För att upprätthålla den privatpersonliga rollen används sekretessinställningar som begränsar åtkomsten för okänd publik och riktar framträdanden till särskilt utvalda kontakter. Det empiriska materialet har visat att innehållet i de privatpersonliga framträdandena i hög utsträckning upplevs korrespondera med intressen aktören återfinner i den icke-virtuella världen och att framtoningen fördelaktligen uppfattas som informell och humoristisk. Resultaten tyder även på att kontakt med vänner och familj är centralt för uppfattningen av den privatpersonliga rollen precis som det passiva deltagandet är viktigt då aktören har möjlighet att betrakta det sociala samspelet i sociala medier utan att interagera och således samla information inför kommande framträdanden. Informanterna uppger vidare att den privatpersonliga rollen förändras över tid och att alla tidigare framträdanden inte längre *per se* uppfattas förenliga med den nuvarande rollen.

I resultat- och analysavsnittet för den journalistiska rollen visar resultaten att informanterna uppfattar den journalistiska rollen som offentlig, kopplad till en önskan att framträda inför så stor publik som möjligt. I det empiriska materialet framträder yrkesspecifika rollförväntningar som särskilt relevanta då den journalistiska rollen verkar uppfattas utifrån hur publiken definierar den sociala situationen. I synnerhet framhävs trovärdighet och objektivitet som kännetecknande för den journalistiska rollen varpå informanterna återger att det innehåll som delges fördelaktligen präglas av journalistisk karaktär. Detta medför att aktörerna undviker politiska åsikter och andra värderingar och lägger stor vikt vid korrekt språklig framtoning. Resultaten visar i samband med detta att informanterna vill komplettera den journalistiska rollen med informella inslag för att uppfattas som mer mänskliga. En central del av journalisternas uppfattning av den journalistiska rollens verkar även vara relationsbyggandet med en okänd publik av läsare, att vara tillgänglig och interaktiv.

Resultaten för upplevda gränser och integrering-segmentering mellan rollerna framstår som komplexa. Analysen av det empiriska materialet har visat att den journalistiska rollens integrering med den privatpersonliga utgör en betydande del av den samlade upplevelsen. I synnerhet framstår den journalistiska rollens strävan att nå ut till och interagera med en stor publik som grund till integreringen. Personliga konton kan inte längre uppfattas som representativa för enbart den privatpersonliga rollen utan tvingas även ta hänsyn till de yrkesspecifika rollförväntningar som den journalistiska sfären för med sig. Enligt det empiriska materialet verkar detta i varierande omfattning ha påverkat den privatpersonliga rollen och sättet att förhålla sig till framträdanden och dess innehåll i sociala medier, exempelvis att begränsa uttryck för politiska åsikter eller alltför privata angelägenheter. Samtidigt har resultaten visat att delar från den privatpersonliga sfären tillåts integreras med den journalistiska genom att blanda inlägg karaktäristiska för de båda rollerna i samma flöde. Vid sidan av de uppluckrade gränserna har resultaten även visat att informanterna i vissa avseenden tenderar att segmentera rollerna från varandra. Användandet av sekretessinställningar har framhållits som en central del av segmenteringen, vilket möjliggör för separata framträdanden i enlighet med respektive roll och riktat till önskad publik. Som framgår av resultaten upplevs segmenteringen ändå inte som fullständig då det ständigt finns en risk att oönskad publik ska ta del av framträdanden, om än vid ett senare tillfälle. Resultaten verkar i relation till studiens syfte och frågeställningar påvisa att informanterna besitter någorlunda tydliga uppfattningar av hur respektive roll karaktäriseras. Den privatpersonliga rollen kännetecknas av reglering av publiken för det innehåll i sociala medier som korresponderar väl med en aktörs egentliga "jag". Den journalistiska rollen präglas snarare av en mer generös inställning till publiken men där innehållet mer tydligt förhandlas i relation till yrkesspecifika rollförväntningar. Det framgår dock att rollernas förhållande till varandra tenderar att upplevas som problematiskt då aktörernas uppfattning av respektive roll inte anses fullt förenliga med varandra eller den sociala omgivningens förväntningar i sociala medier.

6.2 Diskussion av resultat i relation till tidigare forskning

I följande tre delavsnitt diskuterar vi studiens resultat i relation till tidigare forskning. Vi börjar med att belysa den privatpersonliga rollen innan vi skiftar fokus mot den journalistiska rollen. I den tredje och sista delen belyser vi diskussionen av hur gränserna upplevs mellan rollerna.

6.2.1 Den privatpersonliga rollen

Studiens resultat för uppfattningen av den privatpersonliga rollen i sociala medier är i många avseenden intressant att diskutera med utgångspunkt i tidigare forskning. En central del av den privatpersonliga rollen har, i resultaten, kopplats till användningen av snävt reglerade sekretessinställningar. Detta förhållningssätt baseras på en önskan att presentera sig inför, och interagera med, digitala kontakter som aktören i fråga har en etablerad relation med, det vill säga en form av privathet. Ett sådant förhållningssätt påvisar likheter med slutsatserna från Tufekcis (2008) och Zhaos et al. (2008) studier som belyser att användare snarare ändrar sekretessinställningar och vem som får ta del av innehållet i sociala medier, än den information som delges. Som resultaten av studien visat upplevs dock en problematik i det avseende att äldre inlägg inte nödvändigtvis framstår som förenliga med aktörens skiftande uppfattning av sig själv eller lämpliga för den kontinuerligt föränderliga publiken att ta del av. Denna uppfattning blir relevant i relation till tidigare forskning som belyser interaktionens asynkrona karaktär i sociala medier (Beneito-Montagut, 2015; Tufekci 2008). Resultaten visar att informanterna i synnerhet uppfattar enskilda inlägg som exempelvis flera år gamla alkoholrelaterade bilder eller politiska ställningstaganden som särskilt känsliga. Genom Hogans (2010) förlängning av Goffmans teoretisering till en digital kontext är det intressant att diskutera sådana inlägg som artefakter, det vill säga resultat av tidigare framträdanden som kan beskådas vid en senare tidpunkt. Det här innebär att informanterna inte enbart uppfattar den privatpersonliga rollen som för stunden given utan som föränderlig baserat på den sociala kontexten och vilka som tar del av artefakten.

Resultaten har även visat att informanterna baserar sina uppfattningar av den privatpersonliga rollen på inslag från både sociala medier och den icke-virtuella världen. Det har presenterats hur publicerade inlägg baseras på hur väl den kända publiken tar emot och genererar respons på innehållet, i form av exempelvis likes eller retweets, och hur framträdanden kan komma att betraktas som en främre region. Samtidigt har resultaten visat att förberedelserna till sådana framträdanden tenderar att hämta inspiration från aktörens vardagsliv och personliga intressen utanför sociala medier, den icke-virtuella världen. Ett sådant resultat för tanken till Zhaos (2005) syn på främre och bakre regioner i termer av face to device interaktion. Det är således relevant att i enlighet med tidigare forskning diskutera den privatpersonliga rollens främre region som närvaron online medan världen offline utgör en bakre region (Bullingham & Vasconcelos, 2013; Lewis, Kaufman & Christakis, 2008). Som framgått av resultaten är

förhållandet mellan regioner dock komplext och visar att även närvaro online kan betraktas som en bakre region, vilket Hogan (2010) diskuterat. Det empiriska materialet visar även på hur flertalet informanter tenderar att närvara passivt i sociala medier för att hålla koll på framträdanden från bekanta utan att interagera och således själva vara avskärmade från publiken.

6.2.2 Den journalistiska rollen

Resultaten från denna studie gällande uppfattningar av den journalistiska rollen i sociala medier är av flertalet anledningar intressanta att diskutera i relation till tidigare forskning. En betydande del av uppfattningen av journalistrollen utgörs av tanken på offentlighet och att nå ut till en bred publik. Det har framgått att informanterna inte ser sekretessinställningar förenliga med önskan att nå en stor publik och att publiken tillåts bestå av i princip vem som helst, utan krav på etablerad relation. Av resultaten framgår det att yrkesrelaterade rollförväntningar i hög utsträckning präglar uppfattningen av den journalistiska rollen i sociala medier. I synnerhet framkommer förväntningarna på trovärdighet och objektivitet som centrala, vilket kan ses i ljuset av Blaagaard (2013) och Lesage och Hackett (2014) studier av den journalistiska professionens strävan efter objektivitet. Sådana förväntningar verkar enligt resultatet präglade framträdanden som anses förenliga med rollen. Det empiriska materialet visar att informanterna därför undviker att delge politiska åsikter och andra värderingar. Detta står i kontrast till den studie av Lasorsa et al. (2012) som menar att journalister i sociala medier uttrycker åsikter mer fritt än annars. Med utgångspunkt i Hogan (2010) är det möjligt att tolka det som att politiska åsikter och andra värderingar för den journalistiska rollen kan betraktas som en bakre region, något som behandlas avskilt från publiken.

Studien av Lasorsa et al. (2012) indikerar dock att journalister i sociala medier delger innehåll om sina personliga liv, vilket även är fallet för informanterna i vår studie. Våra resultat visar på att uppfattningen av den journalistiska rollen inbegriper mänskliga aspekter som fördelaktligen framhävs för att publiken ska uppfatta en personlig avsändare bakom den journalistiska rollen och förbättra relationen med läsare. Något som även återfinns hos Kim et al. (2015) och Opgenhaffen och d'Haenens (2015) som i sina studier belyst det personliga som viktiga inslag i journalistisk informationsdelning. Informanterna påvisar interaktionen i personliga konton som en betydande del av aktiviteten då framträdanden görs i eget namn och med tillhörande personporträtt. Resultaten i vår undersökning visar samtidigt att uppfattningen av den journalistiska rollen, precis som den privatpersonliga, verkar präglas av

de asynkrona förutsättningarna i sociala medier. Detta gäller särskilt hur de inlägg som publicerats sammantaget utgör aktörens profil och hur denna önskas uppfattas som förenlig med den journalistiska rollen. I ljuset av Hogan (2010) kan det diskuteras att de samlade inläggen, artefakterna, på profilen utgör en utställning som lämnar en presentation av aktören. Resultaten visar att informanterna tenderar att upprätthålla en viss lägstanivå för den journalistiska rollen i alla framträdanden för att det samlade intrycket inte ska bestrida uppfattningen av trovärdighet och objektivitet. Detta genom att eftertänksamt avväga vilket innehåll som delges och noggrant kontrollera språkliga uttryck. Likheter finns således mellan vår studie och Bullingham och Vasconcelos (2013) studie då det tycks föreligga en dynamik mellan en aktörs offline- och online-jag där onlinepersonan presenterar en önskvärd bild av självet i enlighet med yrkesspecifika rollförväntningar.

6.2.3 Upplevda gränser

Studiens resultat påvisar att upplevelsen av gränser mellan den privatpersonliga och den journalistiska rollen i sociala medier är väldigt komplex varpå det är av intresse av att diskutera detta med utgångspunkt i tidigare forskning. Även om undersökningen funnit karaktäristiska inslag för uppfattningen av respektive roll har det påvisats att individer, likt tidigare forskning belyst, skiljer sig åt i vilken utsträckning de föredrar att integrerar respektive segmenterar sina privatpersonliga och yrkesrelaterade roller (Rothbard, Phillips & Dumas, 2005; Kreiner, 2006; Edwards & Rothbard, 1999). Ett centralt område avser de skilda uppfattningarna vad gäller förhållningssätt till nätverk och publik. Resultaten visar att flertalet informanter i och med den journalistiska rollens intrång i personliga konton kommit att bjuda in okänd publik till att ta del av framträdanden som tidigare riktats mot en mer avgränsad och känd publik. Den nya publiken, med en blandning av kända och okänd kontakter, har då kommit att aktualisera användningen av sekretessinställningar. Generösa inställningar har påvisat en integrering av rollerna medan ett fåtal informanter valt mer restriktiva åtgärder och således segmenterat rollerna från varandra. I likhet med tidigare forskning av Tufekci (2008) och Zhao et al. (2008) har det visat sig vara situationsanpassat hur aktörer hanterar gränser genom att reglera och anpassa profiler efter vilken typ av innehåll som ska delas med vem. Den journalistiska rollen och uppfattningar av trovärdighet och objektivitet verkar dock spilla till den privatpersonliga rollen. Resultaten har visat att journalistiska aktiviteter, som källgranskning och begränsade uttryck för politisk åsikter, kommit att integreras i den privatpersonliga rollen och således bidra till att, i viss mån, suddas ut gränserna mellan de två sfärerna hem och arbete. Detta ligger i linje med tidigare forskning där resultaten visar på att

gränserna mellan fritid och arbete suddas ut då arbetsrelaterade aktiviteter spillar över till privatlivet (Batt & Valcour, 2003; Chen, Powell & Greenhaus, 2009; Michel & Hargis, 2008; Kulik, Shilo-Levin & Liberman, 2014).

Resultaten visar även på att informanterna upplever det svårt att hantera gränserna mellan den privatpersonliga och journalistiska rollen för att möta de varierande förväntningar som ställs från publiken. Vid sidan av trovärdighet och objektivitet har resultaten för den privatpersonliga rollen påvisat en önskan att uppfattas som informell, humoristisk och personlig för den kända publiken. Vi vill här diskutera de gränskorsningsaktiviteter som Ashforth et al. (2000, s. 472) belyser genom att förklara hur en aktör på olika sätt går över från en sfär till en annan genom att träda ur en roll och sedan träda in i en annan. Att i samma personliga konto framträda enligt båda rollerna innebär att en aktör kontinuerligt korsar de gränser hen satt upp för respektive sfär. Resultaten från vår studie visar att gränserna som korsas, i likhet med Clarks (2000, s. 474) resonemang, är av såväl fysisk som tidlig och psykologisk karaktär. De distinktioner som görs mellan fritid och arbetstid kan med rimlighet betraktas som tidliga gränser på samma sätt som den faktiska aktiviteten att logga in/ut från sociala medier uppfattas som fysiska gränser. Men som resultaten visar återfinns mer komplexa förhållanden som kan diskuteras i relation till de psykologiska gränserna, vilka avser hur särskilda tanke- och beteendemönster och känslor anses lämpliga för en roll men inte en annan. Inte minst gäller detta de förhållningssätt informanterna påvisat vad gäller delgivning av särskilt innehåll, värderingar, politiska åsikter och privata angelägenheter, och framtoningen mellan rollerna informell/humoristisk kontra trovärdig/objektiv. Att kombinera de båda rollerna i personliga konton kan ses i ljuset av Lings (2008) presentation av dubbla främre regioner och framstår som extra problematiskt då resultaten visar att informanterna tenderar att inkludera personligt innehåll i den journalistiska rollen för att presentera den tidigare nämnda mänskliga aspekten. Det kan även diskuteras i relation till Beneito-Montaguts (2015) studie som påvisade att aktörer i onlineforum kan framträda enligt multipla roller, vilka hamnar i konflikt med varandra ifall rollerna inte stämmer överens med den sociala omgivningens förväntningar. Något som i vår studie visat sig i upplevelser kring att framträdanden i personliga konton väntas möta sociala krav för både den privatpersonliga och den journalistiska rollen och hur dessa sällan stämmer överens.

6.3 Slutsats och förslag till vidare forskning

Studiens resultat bjuder in till reflektioner kring slutsatser av informanternas förhållande till sociala medier. Roller i den virtuella världen verkar i avseenden uppfattas som lika riktiga för informanterna som roller i den icke-virtuella och blir således en viktig del av hur en individ uppfattar sig själv. Den privatpersonliga och den journalistiska rollen verkar samtidigt influera varandra, något som bidrar till en upplevd problematik vad gäller att balansera rollerna i personliga konton. Vi kan dra slutsatsen att den journalistiska rollens strävan att nå till en stor och omfattande publik utgör grunden till mycket av denna problematik. Det personliga kontot utgör inte längre enbart en kanal för att presentera sig själv utifrån en privatpersonlig roll utan medför även förväntningar från en hel yrkeskår. Även om sekretessinställningar i viss mån fungerar som verktyg för att skilja rollerna åt råder dessa inte bukt på den sammantagna problematiken. Det är upp till aktörerna själva att definiera sina roller och aktivt ta ställning till hur dessa ska förhålla sig till varandra. Vi kan, med ovanstående redogörelser, dra den avslutande slutsatsen att problematiken kommer att fortgå så länge som rollerna blandas i personliga sociala medie-konton.

Syftet med vår studie har varit att undersöka hur journalister uppfattar den privatpersonliga respektive den journalistiska rollen i personliga sociala medie-konton och rollernas förhållande till varandra. Genom att belysa ett kvalitativt material i ljuset av Goffmans dramaturgiska perspektiv och Nippert-Engs hem/arbete boundary theory samt tidigare forskning har vi förhoppningsvis bidragit till en djupare förståelse för ämnet. Genom den intervjuemetod som valts har vi kommit åt subjektiva erfarenheter från nio journalister i Sverige, vilket visat sig väldigt intressant och samtidigt väckt många frågor för vidare forskning. Då vi är medvetna om vårt begränsade urval föreslår vi att det förslagsvis utförs en mer omfattande etnografisk studie där en innehållsanalytisk metod tillämpas i kombination med intervjuer. Det skulle på så sätt vara intressant att komplettera journalisters subjektiva erfarenheter med en undersökning av faktiska aktiviteter i fältet, framträdanden och innehåll i personliga sociala medie-profiler. En sådan studie skulle sannolikt ge en mer beskrivande bild av journalisters förhållningssätt till sociala medier. Det skulle samtidigt vara intressant att studera en annan population, förslagsvis politiker, som på liknande sätt kan tänkas stå inför svåra utmaningar vad gäller förhållningssätt till sociala medier. I relation till journalisternas resonemang kring trovärdighet och objektivitet inför uttalande av politisk karaktär vore det intressant att undersöka en grupp vars dagliga arbete präglas av just värdeladdade uttalanden samt spridning av dessa till en offentlig publik.

7. Källförteckning

Ahrne, G. (1994). *Social organizations: interaction inside, outside and between organizations*. London: Sage publications Ltd.

Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder*. 2:a uppl. Malmö: Liber AB.

Ashforth, B., Kreiner, G., & Fugate, M. (2000). All in a day's work: Boundaries and micro role transitions. *The academy of management review*, 25(3), 472-491.

Batt, M., & Valcour, M. (2003). Human resources practices as predictors of work-family outcomes and employee turnover. *Industrial relations: A journal of economy and society*, 42(2), 189-220.

Beneito-Montagut, R. (2015). Encounters on the social web: Everyday life and emotions online. *Sociological perspectives*, 58(4), 537-553.

Blaagaard, B. (2013). Shifting boundaries: Objectivity, citizen journalism and tomorrow's journalists. *Journalism*, 14(8), 1076-1090.

Bullingham, L., & Vasconcelos, A. (2013). 'The presentation of self in the online world': Goffman and the study of online identities. *Journal of information science*, 39, 101-112.

Creswell, J. W. (2007). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4. uppl.). New Jersey: Pearson Education Lincoln.

Chen, Z., Powell, G., & Greenhaus, J. (2009). Work-to-family conflict, positive spillover, and boundary management: A person-environment fit approach. *Journal of vocational behavior*, 74, 82-93.

Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups.

Desrochers, S., & Sargent, L. (2004). Boundary/border theory and work-family integration. *Organization management journal*, 1, 40-48.

Edwards, J., & Rothbard, N. (1999). Work and family stress and well-being: An examination of person-environment fit in the work and family domains. *Organizational behavior and human decision processes*, 77(2), 85-129.

Elisson, N., Heino, R., & Gibbs, J. (2006). Managing impressions online: Self-presentation processes in the online dating environment. *Journal of computer-mediated communication*, 11, 415-441.

Expressen. (2012). *Journalister på Twitter och tidningens ansvar för privata konton i sociala medier*. Hämtad 19 september, 2016 från <http://bloggar.expressen.se/thomasmattsson/2012/01/journalister-pa-twitter-och-tidningens-ansvar-for-privata-konton-i-sociala-medier/>

Flynn, N. (2012). *The social media handbook*. San Francisco: Pfeiffer

Gibbs, J., Ellison, N., & Heino, R. (2006). Self-presentations in online personals: The role of anticipated future interaction, self-disclosure, and perceived success in internet dating. *Communication research*, 33(2), 152-177.

Gilje, N., & Grimen, H. (2004). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos AB

Gillis, T., & Johnson, K. (2015). Younger Journalists More Likely to Use Social Media. *Newspaper Research Journal*, 36(2), 184 –19.

Goffman, E. (1959). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Prisma

Hogan, B. (2010). The presentation of self in the age of social media: Distinguishing performances and exhibitions online. *Bulletin of science, technology & society*, 30(6), 377-386.

Internetstiftelsen i Sverige. (2016). *Svenskarna och sociala medier 2016 - En del av undersökningen Svenskarna och internet 2016*. Hämtad 20 september, 2016 från https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_sociala_medier_2016.pdf

Journalist. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2 november, 2016, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/journalist>

Journalistpanelen. (2014). *Mindre nytta med sociala medier - men användningen ökar*. Göteborgs Universitet. Hämtad 19 september, 2016 från http://jmg.gu.se/digitalAssets/1558/1558534_jp5-nyhetsbrev.pdf

Kreiner, G. (2006). Consequences of work-home segmentation or integration: A person-environment fit perspective. *Journal of organizational behavior*, 27(4), 485-507.

Kreiner, G., Hollensbe, E., & Sheep, M. (2006). On the edge of identity: Boundary dynamics at the interface of individual and organizational identities. *Human relations*, 59(10), 1315-1341.

- Kulik, L., Shilo-Levin, S., & Liberman, G. (2014). Multiple roles, role satisfaction, and sense of meaning in life: An extended examination of role enrichment theory. *Journal of career assessment, 23*, 137-151.
- Lasorsa, D., Lewis, S. & Holton, A. (2012). Normalizing Twitter. *Journalism studies, 13*, 19-36.
- Lesage, F., & Hackett, R. (2014). Between objectivity and openness - The mediality of data for journalism. *Media and communication, 2*(2), 42-54.
- Lewis, K., Kaufman, J., & Christakis, N. (2008). The taste for privacy: An analysis of college student privacy settings in an online social network. *Journal of computer-mediated communication, 14*, 79-100.
- Myspace. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 19 december, 2016, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/myspace>
- Nippert-Eng, C. (1996). *Home and work: negotiating boundaries through everyday life*. Chicago: University of Chicago press
- Olson-Buchanan, J., & Boswell, W. (2006). Blurring boundaries: Correlates of integration and segmentation between work and nonwork. *Journal of vocational behavior, 68*, 432-445.
- Opgenhaffen, M., d'Haenens, L. (2015). Managing Social Media Use: Whither Social Media Guidelines in News Organizations? *International Journal on Media Management, 17*, 201-216.
- Opgenhaffen, M., & Scheerlinck, H. (2014). Social Media Guidelines for Journalists: An investigation into the sense and nonsense among Flemish journalists. *Journalism practice, 8*, 726-741.
- Piszczek, M., & Berg, P. (2014). Expanding the boundaries of boundary theory: Regulative institutions and work-family role management. *Human relations, 67*(12), 1491-1512.
- Robinson, L. (2007). The cyberself: the self-ing projects goes online, symbolic interaction in the digital age. *New media & society, 9*, 93-110.
- Rosengren, K., & Arvidson, P. (2002). *Sociologisk metodik*. Malmö: Liber
- Rothbard, N., Phillips, K., & Dumas, T. (2005) Multiple roles: Work-family policies and individual's desires for segmentation. *Organization science, 16*(3), 243-258.
- Seidman, I. (1998). *Interviewing as qualitative research, a guide for researchers in education and the social sciences*. New York: Teachers College Press

Siegert, S. (2015). *Enacting boundaries through social technologies – The dance between work and private life*. (Diss.), Stockholm universitet, Stockholm.

Trost, Jan. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Tufekci, Z. (2008). Can you see me now? Audience and disclosure management in online social network sites. *Bulletin of science and technology studies*, 28, 20-36.

Weaver, D., & Willnat, L. (2016). Changes in U.S. Journalism. *Journalism Practice*, 10(7), 844-855.

Kim, Y., Kim, Y., Lee, J., Oh, J., & Lee, N. (2015). Tweeting the public: journalists' Twitter use, attitudes toward the public's tweets, and the relationship with the public. *Information, communication & society*, 18, 443-458.

Zerubavel, E. (1996). Lumping and splitting: Notes on social classification. *Sociological forum*, 11(3), 421-433.

Zhao, S. (2005). The digital self: Through the looking glass of telecopresent others. *Symbolic interaction*, 28(3), 387-405.

Zhao, S., Grasmuck, S., & Martin, J. (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in human behavior*, 24, 1816-1836.

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1 - Intervjuguide

Påminnelser:

- Informera om studiens syfte
- Några funderingar kring innehållet i missivbrevet?
- Presentera intervjuens upplägg
- Redogör för de etiska riktlinjerna
- Förtydliga att intervjun kommer spelas in och inhämta samtycke
- Betona att personen har rätt att när som helst avbryta och att hen inte behöver besvara de frågor som ställs

Inledande frågor

Hur kommer det sig att du började arbeta inom journalistik?

När började du använda sociala medier?

Hur ser ditt förhållande till sociala medier i stort ut?

Privatpersonligt förhållningssätt till sociala medier

- Vilka sociala medier har du personligt registrerade konton hos?
- På vilket sätt deltar du aktivt i dessa nätverk som privatperson?
- Kan du ge exempel på vilken typ av innehåll du delar i personliga konton i egenskap av privatperson?
- Vad är kännetecknande för innehållet i den personliga rollen?
- Vilka får vara med i ditt nätverk?
- Vilken typ av inlägg likear/delar/retweetar du?
- Upplever du att din personliga närvaro eller ditt deltagande i sociala medier begränsas av uppdragsgivaren? Om så är fallet, på vilket sätt?
- Kan du ge något exempel på vad du väljer att inte göra i dina privata sociala medier eftersom du använder samma konto i arbetet? Hur resonerade du då?
- Hur uppfattar du din personliga roll i sociala medier?

Arbetsrelaterat förhållningssätt till sociala medier

- Vilka sociala medier använder du i arbetet?
- På vilket sätt deltar du aktivt i dessa nätverk som yrkesverksam?
- Kan du ge exempel på vilken typ av innehåll du delar i personliga konton i egenskap av journalist?
- Vad är kännetecknande för innehållet i den journalistiska rollen?
- Vilka får vara med i ditt nätverk?
- Vilken typ av inlägg likear/delar/retweetar du?
- Har uppdragsgivaren några förväntningar på ditt deltagande i sociala medier? Om så är fallet, hur uttrycks dessa förväntningarna?
- Är det ett krav eller en del av arbetsbeskrivningen från uppdragsgivaren att du ska använda dina personliga konton i arbets syfte? Om ja, hur upplever du detta?

- Kan du ge något exempel på vad du väljer att inte göra yrkesmässigt i dina sociala medier eftersom det är ditt personliga konto? Hur resonerade du då?
- Hur uppfattar du din journalistiska roll i sociala medier?

Gränser mellan den privatpersonliga och journalistiska rollen i sociala medier

- Anser du att det finns en tydlig gräns mellan vad du gör i sociala medier i egenskap av yrkesperson respektive privatperson? Om ja, hur ser den gränsen ut?
- Hur skiljer sig dina tankar i samband med att du publicerar eller delar inlägg under arbetstid respektive fritid?
- Hur tänker du om att det är ditt personliga konto som används i arbetet och inte uppdragsgivarens konto?
- Vad ser du för för-/nackdelar med att använda samma personliga konto för personliga och yrkesrelaterade ändamål?
- Finns det konkreta exempel på situationer där du upplevt en konflikt i hur du ska bete dig i sociala medier i förhållande till din personliga och journalistiska roll? Hur resonerade du då?
- Upplever du att rollerna går ihop med varandra i sociala medier? Om ja, hur?
- Upplever du att rollerna går isär i sociala medier? Om ja, hur?

Övriga frågor

- Har du något ytterligare att tillägga gällande det vi diskuterat som inte framkommit under intervjun?

8.2 Bilaga 2 - Missivbrev

Vi heter Glenn och Sofia och studerar vår sista termin vid Uppsala universitet. Vi skriver under höstterminen 2016 vår kandidatuppsats vid Sociologiska institutionen inom området sociologi med inriktning mot arbetsliv, organisation och personal.

I kandidatuppsatsen ämnar vi undersöka hur journalister upplever sin närvaro i sociala medier i egenskap av både yrkesverksam och privatperson. Vi skulle uppskatta om du har tid, lust och möjlighet att ställa upp på en cirka 45 minuter lång intervju gällande dina egna upplevelser av att använda sociala medier. Vi är medvetna om att det kan tänkas vara obekvämt att delge information kring sin upplevelse och användning av sociala medier i privata konton. Av denna anledning tillämpar vi Vetenskapsrådets forskningsetiska principer i vår undersökning, vilket i realiteten innebär att:

- Ditt deltagande i studien är frivilligt
- Du har möjlighet att när som helst avbryta ditt deltagande
- Information som förekommer kommer inte kunna kopplas till enskilda individer då resultaten kommer anonymiseras
- Intervjun kommer att spelas in för behandling och analys men efter detta raderas
- Material från ditt deltagande hanteras konfidentiellt, ingen utomstående har tillgång till det
- Studiens resultat kommer att publiceras i databasen för studentuppsatser, DiVA

Vi uppskattar ditt deltagande och är flexibla inför dina önskemål gällande tidpunkt för intervjun. Platsen kommer vi gemensamt överens om, den kan genomföras på din arbetsplats, ett närliggande kafé eller annan plats som passar dig bra. Kom gärna med förslag.

Har du möjlighet att bidra med dina upplevelser? Hör då av dig till oss!

Stort tack på förhand och bästa hälsningar,

Glenn Johansson och Sofia Maier
Studenter vid Uppsala Universitet, Sociologiska Institutionen

Vid önskad kontakt med ansvarig handledare nås Daniel Normark via e-post eller telefon:
daniel.normark@X.se alternativt 070-XXX XX XX

8.3 Bilaga 3 - Kodningsschema

Tema 1: Den privatpersonliga rollen (Gul)

Kategori: Tid

- Fritid
- Arbetstid

Kategori: Närvaro i sociala medier

- Aktiv närvaro
- Passiv närvaro
- Offline

Kategori: Publik

- Kända kontakter
- Okända kontakter
- Blandad publik

Kategori: Sekretess

- Restriktiva inställningar
- Generösa inställningar

Kategori: Innehåll

- Privat innehåll
- Intressebaserat innehåll

Tema 2: Den journalistiska rollen (Blå)

Kategori: Tid

- Arbetstid
- Fritid

Kategori: Närvaro i sociala medier

- Aktiv närvaro
- Passiv närvaro
- Offline

Kategori: Interaktion

- Positiv respons från publik
- Negativ respons från publik
- Nå ut till stor publik

Kategori: Innehåll

- Journalistiskt innehåll
- Personligt innehåll

Kategori: Rollspecifika förväntningar

- Journalistiska förväntningar
- “Mänskliga” förväntningar

Tema 3: Gränser mellan roller (Grön)

Kategori: Integrering

- Privatpersonlig roll integreras med journalistisk roll (PIJ)
- Journalistisk roll integreras med privatpersonlig roll (JIP)

Kategori: Segmentering

- Privatpersonlig roll segmenteras från journalistisk roll (PSJ)
- Journalistisk roll segmenteras från privatpersonlig roll (JSP)

Kategori: Konflikt

- Tydlig konflikt
- Antydning till konflikt